

100-cü gündə azadlığa qovuşan 4 kəndimiz

İlham Əliyevin Prezident səlahiyyətlərinin icrasına başlamasının yüzüncü günündə Azərbaycan xalqı daha bir möhtəşəm zəfər yaşadı. Bu tarixi gün 4 kəndimiz üzərində suverenliyimizin təsbiti ilə əlamətdar oldu və qızıl hərflərlə salnamələrimizə həkk olundu.

2024-cü il may ayının 24-də, öz təbircinə desək, qalib lider İlham Əliyevin bir tələbi ilə Qazax rayonunun 4 kəndi azadlığımıza qovuşdu.

Necə ki, Vətən müharibəsi zamanı möğlubübiyyət aktına imza atan düşmən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin tələbi ilə Ağdamı, Kəlbəcəri, Laçını bir güllə atılmadan, bir itki verilmədən qaytarmışdı, bu fəxarətli siyahıya Qazax rayonunun Bağanis Ayrıım, Aşağı Əskipara, Xeyrımli və Qızılhacılı kəndləri də qoşuldu.

Bu kəndlərin azadlığı həm də tarixi torpaqlarımızı qarış-qarış öz sahiblərinə qaytaran və

tənpərvər şəxsiyyət İlham Əliyevin xalqımıza növbəti möhtəşəm erməğanı, Azərbaycan adına qazandığı misilsiz zəfərlərdən biri oldu.

Sözü imzasıdır

Nöyi necə, nə vaxt etmək lazım olduğunu yaxşı bilən qalib lider İlham Əliyevin qətiyyətlə, əzmlə, böyük məharətlə apardığı siyasət nəticəsində 2020-ci ildə çıxdığımız haqq savaşı cəmi 44 günə Şuşa zəfəri ilə sonlandırıldı. 2023-cü ildə həyata keçirilən cəmi birgünlük antiterror tədbirləri sayəsində suverenliyimiz tam təmin olundu, bayrağımız Xankəndidə dalğalandırıldı. "Dəmir yumruq" ikiözlük erməni avontürasını cəmi üç ilə qarşısında diz çökdürüb, tarixin zibilliyinə tozlandı. Sözü imzası qədər kəsərli olan İlham Əliyevin cəmi bir tələbi bas etdi ki, dörd kəndimiz azad edilsin.

→ 6

Əməkdaşlıqdan strateji tərəfdaşlığa

Azərbaycan-Tacikistan münasibətlərində yeni tarixi yüksəliş dövrü başlayır

Ölkələrimizi tarixi dostluq əlaqələri, siyasi, humanitar və digər sahələrdə münasibətlər də birləşdirir. Azərbaycan və tacik xalqları arasında tarixi, mədəni və dini bağlılıqlar iki ölkə arasında əlaqələrin əsasını təşkil edir. İki ölkə arasında ümumilikdə 70-dən çox sənəd, o cümlədən 2007-ci il martın 15-də "Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında Müqavilə" imzalanıb.

İki ölkə arasında elm və təhsil sahəsində münasibətlər də mühüm yer tutur. 2014-cü ildə Prezident İlham Əliyevə Tacikistan Milli Universitetinin fəxri doktoru diplomu təqdim olunub. 2018-ci il avqustun 11-də Azərbaycanda rəsmi səfərdə olan Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emomali Rəhmonov ADA Universitetinin fəxri doktoru diplomu təqdim edildi.

Azərbaycanın nəqliyyat-logistika imkanlarının genişlənməsi, Zəngəzur dəhlizinin reallaşdırılması məsələsi ölkəmizi Şərqlə Qərbdə mühüm nəqliyyat qovşağına çevirib. Təsədüfi deyil ki, bu gün Mərkəzi Asiya ölkələrindən, bir qədər də uzağa getsək, Çindən Avropaya gedən ən qısa və təhlükəsiz tranzit daşımalar məhz ölkəmizin ərazisindən həyata keçirilir ki, bu da Azərbaycana marağı getdikcə artırır.

→ 5

Qazax rayonunun 4 kəndinin Azərbaycana qaytarılması təmin edilib

Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayevin xidmətinin məlumatı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Azərbaycan Respublikasının Qazax rayonunun Bağanis Ayrıım, Aşağı Əskipara, Xeyrımli və Qızılhacılı kəndlərinin işğaldan azad olunmasını təmin etmək məqsədilə 2024-cü il aprelin 19-da Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan Respublikası və Azərbaycan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası məsələləri və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə Komissiyanın 8-ci görüşünün Protokolu imzalanıb.

Qeyd olunan protokolun həyata keçirilməsi məqsədilə sərhəd xəttinin koordinatları üzrə yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilmə aparılıb və müvafiq sərhəd xəttinin keçməsinin protokol-təsvirini özündə əks etdirən birgö çöl işlərinin nəticələri haqqında Texniki Protokol tərtib olunub.

2024-cü il mayın 15-də Azərbaycan Respublikası və Ermənistan Respublikası arasında sərhəddə komissiyaların növbəti - 9-cu görüşü keçirilib, sözügedən Texniki Protokol razılaşdırılıb və bu barədə komissiyaların müvafiq protokolu imzalanıb.

Delimitasiya işləri nəticəsində 12,7 kilometr uzunluğunda sərhəd xətti müəyyən edilib. Bununla da Azərbaycan Respublikasının Qazax rayonunun 4 kəndinin - Bağanis Ayrıım, Aşağı Əskipara, Xeyrımli və Qızılhacılı kəndlərinin (6,5 kvadratkilometr) Azərbaycana qaytarılması təmin edilib.

Dünya Azərbaycan Respublikasının Qazax rayonunun Bağanis Ayrıım, Aşağı Əskipara, Xeyrımli və Qızılhacılı kəndlərinin əraziləri Azərbaycan Respublikası Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən nəzarətə götürülüb.

Qazax rayonunun azad olunan dörd kəndində Azərbaycan Bayrağı ucaldılıb

Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən nəzarətə götürülən Qazax rayonunun Bağanis Ayrıım, Aşağı Əskipara, Xeyrımli və Qızılhacılı kəndlərində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı ucaldılıb, Dövlət Himni oxunub.

AZƏRTAC qeyd edir ki, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə aparılan işlər nəticəsində 12,7 kilometr uzunluğunda sərhəd xətti müəyyən olunub. Bununla da Azərbaycan Respublikasının Qazax rayonunun 4 kəndinin - Bağanis Ayrıım, Aşağı Əskipara, Xeyrımli və Qızılhacılı kəndlərinin (6,5 kvadratkilometr) Azərbaycana qaytarılması təmin edilib.

Əmək pensiyalarının hüquqi bazası təkmilləşdirilir

Mayın 24-də Milli Məclisin spikeri Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə parlamentin növbəti plenar iclası keçirilib. İclasın gündəliyi qəbul olunduqdan sonra cari məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılıb.

Deputatlar Ceyhun Məmmədov, Azər Kərimli, Bəhruz Məhərrəmov, Vüqar Bayramov, Şahin İsmayilov, Elnur Allahverdiyev, Fəzail Ağamalı, Razi Nurullayev, Anar İsgəndərov, Tural Gəncəliyev gündəmdə olan məsələlər barədə fikirlərini açıqlayıblar.

Deputatlar Fransanın bəzi dairələrinin bu ölkənin müstəmləkəçilik siyasəti nəticəsində Yeni Kaledoniya baş verən hadisələrlə bağlı Azərbaycana qarşı yönəlməli ittihamlarını əsassız hesab ediblər. Bildirilib ki, Yeni Kaledoniya baş verən iğtişəşlərdə yerli əhəlinin Fransanın neokolonial siyasətinə etiraz nümayiş etdirilib. Azərbaycanın Yeni Kaledoniya ilə bağlı mövqeyi isə ölkəmizin üzərinə götürüldüyü öhdəliklərdən, beynəlxalq sənədlərdən, o cümlədən Qoşulmama Hərəkatının fəaliyyətinin əsasını təşkil edən prinsiplərdən irəli gələn yanaşmadır.

Çıxışlarda, habelə Lüksemburqun Deputatlar Palatasının sədri Klod Vislerin Ermənistan səfəri çərçivəsində parlamentdəki çıxışı zamanı Azərbaycanın ünvanına səsləndirdiyi tərxi-batçı bəyanatları pislənilib. Qeyd olunub ki, bu qərəzli ittihamları Milli Məclis kəskin şəkildə qınayır və qətiyyətlə etiraz edir.

Millət vəkili, eyni zamanda vürğulayblar ki, ölkə Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu siyasətin nəticəsi olaraq Qazax rayonunun uzun müddət Ermənistanın işğalında olan 4 kəndi geri qaytarılıb. Bu gün Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa edib, vətəndaşlarımızın qarabə və Şərqi Zəngəzura qayıdışı təmin olunub, onların sosial müdafiə tədbirlərinin gücləndirilməsi istiqamətində addımlar atılır.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova qaldırılan aktual məsələlərin vacibliyini nəzərə alaraq, mövcud realqların geniş ictimaiyyəyə çatdırılması üçün deputatları sosial şəbəkələrdə, mediada fəal olmağa çağırıb.

Sonra Sahibə Qafarova iclasın gündəliyinə 7 məsələnin daxil edildiyini və ilk iki məsələnin Milli Məclisin qərar layihələri olduğunu deyib. O, birinci məsələnin "Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qruplarının rəhbərlərinin seçilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Qərarında dəyişikliklər edilməsi barədə qərar layihəsi olduğunu söyləyib.

→ 2

Milli Məclisin iclasında

Əmək pensiyalarının hüquqi bazası təkmilləşdirilir

Əvvəlki 1-ci sahə.

İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində, Gömrük Məcəlləsində, "Dövlət rüsumu haqqında" və "Lisensiyalar və icazələr haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsini (üçüncü oxunuş) nəzərə çatdırıb. O, bu sənədin yuxarıdakı iki layihədə edilən dəyişikliklə bağlı olduğunu deyib. Layihənin mətnində heç bir dəyişikliyin edilmədiyini söyləyib.

Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir Rzaev bu məsələ barədə rəhbərlik etdiyi komitənin müsbət rəyini səsləndirib.

Hor üç qanun layihəsi ayrı-ayrılıqda səsə qoyularaq, üçüncü oxunuşda qəbul olunub.

Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Vüqar İskəndərov Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli Qanunu ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövrün müdafiəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına, ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahılarında dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini (üçüncü oxunuş) nəzərə çatdırıb. O, məsələnin iki oxunuşda müzakirə olduğunu, əlavə heç bir təklifin daxil olmadığını deyib.

Qanun layihəsi üçüncü oxunuşda qəbul edilib.

İclasda son olaraq "Əmək pensiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsi (birinci oxunuş) müzakirə olunub. Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev qanun layihəsi barədə məlumat verib. Bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti tərəfindən qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Milli Məclisə daxil olmuş layihəni təminat sahəsində sosial siyasət prinsiplərinin gücləndirilməsi, sosial ədalətin qorunması, pensiya təminatının avtomatlaşdırılması və proaktiv təminatların dəstəklənməsi istiqamətində hüquqi bazanın möhkəmləndirilməsi məqsədi ilə hazırlanıb. Qəbul edilib ki, qanunun 5 maddəsində 17 dəyişiklik və 1 keçid maddəsi təklif edilir. Dəyişikliklər mahiyyət etibarilə 4 istiqamətə əhatə edir. Bunlar: dövlət xərcləri xarakterli texniki dəyişikliklər, sosial sığorta prinsiplərinin daha da gücləndirilməsinə və təkmilləşdirilməsinə xidmət edən dəyişikliklər, 1-ci qrup hərbi xidmət əlillərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılmasına yönəlməli dəyişikliklər və elektron pensiya təminatının və proaktiv təminatların qorunmasını gücləndirilməsi məqsədi ilə təklif edilən dəyişikliklərdir.

Diqqətə çatdırılıb ki, Qanunun 9.6-cı maddəsinə əsasən hərbi qulluqçulara əmək pensiyası hərbi xidmət dövründə deyil, hərbi xidmətdən buraxıldıqdan gündən təyin olunur. Bununla yanaşı, qanunda hərbi xidmətə yenicən qəbul edilənlərin xidmətə qəbul tarixindən əvvəl 72 ay xidmət etmiş şəxslərin, məhkəmənin qanunu qüvvəyə minmiş qərarı ilə hərbi xidmətə bərpə edilmiş şəxslərin, hərbi xidmət vəzifələrini yerinə yetirərək həlak olmuş şəxslərin və ali zabit heyətinə aid şəxslərin əmək pensiyasının yenidən hərbi xidmətə qəbul edilməsi ilə əmək pensiyasının sonuncu təminat xarakterinə görə yenidən hesablanması müəyyən edilir. Layihədə bu şəxslərin əmək pensiyasının yenidən hesablanması nəzərdə tutulmuş üçün dəyişiklik təklif olunur.

Sənədə qanunun 9.5.2-ci maddəsində "buraxılış" sözlərindən sonra, 20.14.2-ci maddəsində "30 təqvim ili" sözlərindən əvvəl "buraxılış gününə" sözlərindən əlavə edilməsi nəzərdə tutulur ki, burada məqsəd şəxsin hərbi xidmətdə qalmaması təşviq etmək, eləcə də daha çox xidmət edən hərbi qulluqçu ilə qeyd olunan maddələrə əsasən daha az xidmət edən və pensiya hüququ əldə edən hərbi qulluqçuların pensiya məbləğləri arasında ədalətli qorumaqdır.

Layihədə qanunun 20.2-20.3-cü, 20.6-cı, 20.9-20.10-cu və 20.21-20.22-ci maddələrində

ləndirilməsi, məişət zorakılığı, erkən nikah, selektiv abortların qarşısının alınması, təhsil və məşğulluq sahəsində gənc bərabərliyinin gücləndirilməsi istiqamətində tövsiyələr öz əksini tapıb.

Sonra parlamentin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova çıxış edərək illik məlumat barədə rəhbərlik etdiyi komitənin rəyini səsləndirib. Hicran Hüseynova bildirib ki, sənədin həcmi, görülən işlər, həyata keçirilən tədbirlər və layihələr, əldə olunan nəticələr, aparılan təhlillər göstərir ki, ölkədə gənc bərabərliyinin təmin edilməsi sahəsində müsbət dinamika mövcuddur. Məqsəd ölkədə qadın və kişilər üçün bərabər hüquq və imkanların təmin olunmasıdır. Bu məqsədə nail olmaq, bütövlükdə cəmiyyətimizin, dövlətimizin inkişafı deməkdir. Eyni zamanda təqdim olunan məlumatda gənc bərabərliyinin təmin edilməsi sahəsində mövcud vəziyyət araşdırılır, qarşıya çıxan çətinliklər qeyd olunur, bu halların qarşısının alınması üçün təkliflər verilir. Qeyd olunub ki, idarəetmə və qərar qəbul etmədə qadınların iştirakçılığının artması müşahidə edilir. İnzibati vəzifələrə təyin olunan, hüquq-mühafizə, prokurorluq orqanlarında xidmət edən, xüsusilə də hakim qadınların sayı artır. Gənc bərabərliyinin təminatları sahəsində vəziyyət, mövcud problemlərin aradan qaldırılması, ailə, qadın və uşaq məsələlərinə dair mövzuların ictimaiyyətləşməsi ilə bağlı parlament rəhbərliyinin təşəbbüsü ilə komitə tərəfindən davamlı olaraq iclaslar, görüşlər keçirilir, müzakirələr aparılır.

Məişət zorakılığı ilə bağlı məsələyə toxunan Hicran Hüseynova qeyd edib ki, belə halların qarşısının alınması üçün "Məişət zorakılığının qarşısının alınması haqqında" Qanuna əlavə və dəyişikliklər edilib. Bununla yanaşı, zorakılığın bu və digər formasından zərər çəkmiş şəxsin hüquqlarının müdafiəsinin gücləndirilməsi, eyni zamanda zərər tədrisə şəxsin məsuliyyətinin artırılması baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bununla yanaşı, yardım mərkəzlərinin sayının artırılması, müxtəlif rayon və şəhərlərdə daha çox qaynar xotların yaradılmasına ehtiyac vardır.

Hicran Hüseynova bütövlükdə illik məlumatın peşəkar səviyyədə tərtib olduğunu, bütün sahələr üzrə çox detallı təhlillərin aparıldığını, təklif və tövsiyələrin məqbul olduğunu vurğulayıb.

Müzakirələrdə çıxış edən komitə sədrləri Fazil Mustafa, Zahid Oruc, Tahir Rzaev, deputatlar Vüqar Bayramov, Etibar Əliyev, Razi Nurullayev, Sahib Aliyev, Bəhrüz Məhərrəmov, Hikmət Məmmədov, Kamillə Əliyeva, Vüqar İskəndərov illik məlumatı müsbət dəyərləndiriblər. Millət vəkili bezi qeyd və təkliflərini də səsləndirib. Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Bahar Muradova qaldırılan məsələlərə münasibət bildirib.

Müzakirələrin yekununda gənc bərabərliyinin təmin edilməsinə nəzarətli həyata keçirən icra hakimiyyəti orqanının 2023-cü ildə fəaliyyəti haqqında məlumat səsə qoyularaq nəzərə alınıb.

Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir Rzaev "Tütün və tütün məmulatı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi (üçüncü oxunuş) barədə qanun layihələrini təqdim edib. Komitə sədri birinci və ikinci oxunuş zamanı bu sənədlər barədə ətraflı məlumat verildiyini, bəzi fikirlərin səsləndirildiyini və bununla bağlı razılığın əldə edildiyini bildirdi. O, üçüncü oxunuşda layihələrin komitədə müzakirəsi zamanı əlavə heç bir təklifin olmadığını deyib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 10 mart tarixli 2715 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Əzamiyyət xərclərinin 1 günlük normalarına əlavələrin və həmin əlavələrin tətbiq olunduğu rəhbər işçilərin siyahısı"nda dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 10 mart tarixli 2715 nömrəli Sərəncamı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2008, № 3, maddə 208 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Əzamiyyət xərclərinin 1 günlük normalarına əlavələr və həmin əlavələrin tətbiq olunduğu rəhbər işçilərin siyahısı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 2-ci hissədə "xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi, xüsusi nümayəndəsi" sözləri "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsi, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. 3-cü hissəyə "xidmət rəisinin müavinləri," sözlərindən sonra "Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətli nümayəndəsinin müavinləri," sözləri əlavə edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 may 2024-cü il

İ.D.Abasovun 2-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasının ictimai həyatında səmərəli fəaliyyətinə görə İsmət Dursun oğlu Abasov 2-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 24 may 2024-cü il

Azərbaycanın xarici işlər naziri TBMM-in komissiya sədri ilə görüşüb

Mayın 24-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Türkiyə Böyük Millət Məclisinin Milli təhsil, mədəniyyət, gənclik və idman komissiyasının sədri Mahmut Özörin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə qardaş Azərbaycan və Türkiyə arasında müttəfiqlik münasibətlərinin on yüksək səviyyədə olmasından məmnunluq ifadə edilib, münasibətlərin əsasında xalqın birlişdirən orqan, dil, tarix, din və milli-mənəvi dəyərlərinin dayanıqlı vurğulanıb. Gələcək əməkdaşlıqlara və hamıya bərabərlikə, Azərbaycanın Türkiyə əməkdaşlığının dünyada bənzəri olmayan münasibətlər olduğunu, hər iki ölkə rəhbərinin siyasi iradəsi nəticəsində hazırda bu əlaqələrin on yüksək tarixi zirvəyə çatdığı vurğulanıb. Türkiyənin hər zaman Azərbaycanın yanında olduğunu, bütün sahələrdə qarşılıqlı dəstək göstərdiyi qeyd edilərək, Azərbaycanın şanlı Qələbəsinin bütün türk dünyası üçün böyük əhəmiyyət kəsb etdiyini bildirilib.

Ceyhun Bayramov, həmçinin təhsil sahəsində iki ölkə arasında mövcud əməkdaşlığın Azərbaycan-Türkiyə Universitetinin yaradılması ilə daha da gücləndiriləcəyinə əmin olduğunu qeyd edib.

Görüşdə yeni əməkdaşlıq istiqamətləri və qarşılıqlı maraqlı kəsb edən digər mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Ceyhun Bayramov Almaniyanın xarici işlər naziri ilə telefonla danışdı

Mayın 24-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Almaniyaya Federativ Respublikasının xarici işlər naziri Annalena Berbok arasında telefon danışığı aparılıb.

Azərbaycan XİN-dən AZƏRTAC-a bildirilib ki, telefon danışığı zamanı Azərbaycan-Almaniya ikitərəfli münasibətlərinin cari vəziyyəti və perspektivləri, regionda mövcud vəziyyət, habelə Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh prosesi müzakirə olub.

Almatı şəhərində 10-11 may tarixlərində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri arasında keçirilən görüş barədə qarşı tərəfə ətraflı məlumat verilib. Ümumilikdə, sülh prosesi çərçivəsində fikir ayrılıqları olan məsələlər nəzərdən keçirilib, danışıqların davam etdirilməsinin zəruriliyi vurğulanıb.

Son zamanlar Azərbaycanla Ermənistan arasında baş tutan razılaşmalar və etimad quruculuğu tədbirləri, xüsusilə də delimitasiya komissiyaları tərəfindən əldə edilmiş razılığa əsasən, Azərbaycana məxsus 4 kəndin geri qaytarılması və sərhədin bir hissəsinin delimitasiya olunması sülh prosesi çərçivəsində əhəmiyyətli tədbirlər kimi qeyd edilib.

Telefon danışığı zamanı ölkəmizin BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) evsahibliyi çərçivəsində "Petersberq İqlim Dialoqu" formatında Azərbaycan və Almaniya həmsədrliyi ilə tədbirin əhəmiyyətini vurğulanıb, bundan sonra da iki ölkə arasında COP29 çərçivəsində əməkdaşlığın vacib olduğu qeyd edilib.

Daha sonra, qarşılıqlı maraqlı digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycanda akkreditə olunmuş diplomatik korpusun üzvləri Laçın şəhərinə səfər ediblər

Mayın 24-də Laçın şəhərində Azərbaycan akkreditə olunmuş diplomatik korpusunun nümayəndələrinin - səfirlərin, hərbi attaşelərin və beynəlxalq təşkilatların təmsilçilərinin iştirakı ilə Laçın İqlim Fəaliyyəti Dialoqu keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev, Azərbaycanın ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən olunmuş prezidenti Muxtar Babayev, Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Məsim Məmmədov, COP29-un baş danışıqçısı, Azərbaycanın xarici işlər nazirinin müavini Yalçın Rəfiyev, ölkəmizdə akkreditə olunan diplomatik korpusun təmsilçiləri, eləcə də digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

Tədbir çərçivəsində COP29-la əlaqədar təqdimat mərasimi olub.

Təqdimatda çıxış edən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və suverenliyinin tam bərpasından sonra Cənubi Qafqaz bölgəsində yeni realitələri yarandığını vurğulayıb. Hazırda laçınlı keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıtmağa başladıklarını, Laçının və Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş digər ərazilərinin dirçəldiyini diqqətə çatdıran Prezidentin köməkçisi deyib: "Təbiət bu füsunkar diyarı öz rəngləri ilə mükəfətləndirib, hər künc-bucaq yaşılqlarla, çiçəklərlə bəzədilib. Bu gün biz Azərbaycanın COP29 gündəliyinin başqa bir unikallığı olan sülh quruculuğu prosesində də baş verən iqlim fəaliyyətindən danışacağıq. Bu, Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh quruculuğu prosesi nəticəsində yarandı. Laçın şəhərinə aparılan yol Ermənistan sərhədinə çox yaxındır. Hələri çayının qarşı tərəfində ermənilərə məxsus dirək və bayraqları görürük. Azərbaycan Ermənistanla mülki sərhəd, normal sərhəd qurmaq niyyətindədir".

Azərbaycanın qarşıya qoyduğu məqsədlərə nail olmağı hədəflədiyini və bunun üçün bütün səyləri gücləndirmək niyyətində olduğunu deyən Hikmət Hacıyev bildirib ki, "yaşıl enerji"nin müsbət cəhəti hər yerdə istehsal oluna bilməsi ilə bağlıdır. Lakin bunun üçün yatırımlara, innovasiyalara ehtiyac var. Buna isə yalnız tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq sayəsində nail olmaq olar. Biz bu məqsədə bir-birimizi dəstəkləyərək nail ola bilərik. Əgər biz COP29-un ev sahibi kimi uğurlu qazansaq, bu, bütün dünya üçün faydalı olar.

Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Məsim MƏMMƏDOV bildirib ki, Ermənistanın işğal nəticəsində bu regionda bütün infrastruktur tamamilə dağıdılıb. Laçının bir çox yerində isə tank və piyada əleyhinə minarlar basdırılıb. Bu minarlar mülki vətəndaşların ölümünə səbəb olub. Azərbaycan Respublikasının Minatəmizləmə Agentliyi (ANAMA) Laçında ətraf ərazilərdə minatəmizləmə əməliyyatlarını davam etdirir.

Laçının Azərbaycanın ən gözəl şəhərlərindən biri olduğunu vurğulayan M.Məmmədov deyib: "2023-cü ilin sentyabrından bəri Laçında 700-dən

cox ev və yaşayış kompleksi inşaatı qurulub. Biz Laçının Azərbaycanın ən gözəl şəhərlərindən birinə çevrilməsi ilə qürur duyuruq".

Laçınlı keçmiş məcburi köçkünlərin artıq doğma evlərinə geri qayıtdıklarını qeyd edən xüsusi nümayəndə deyib: "Bir il əvvəl keçmiş məcburi köçkünlərin ilk hissəsi Laçına qayıdı və burada Prezident İlham Əliyev yeni evlərin açarlarını onlara təqdim etdi. Bu gün 730 ailə - 2766 nəfər Laçın rayonu na qayıdıb. Laçın şəhərində, Zabux və Sus kəndlərində keçmiş məcburi köçkünlər üçün qısa müddətdə hər cür şərait yaradılıb. 2026-cı ilin sonuna qədər 12 min insanı öz evlərinə qaytarmağı düşünürük".

Azərbaycanın ekologiya və təbii sərvətlər naziri, COP29-un müəyyən olunmuş prezidenti Muxtar BABAYEV COP29-a hazırlıq prosesində əməkdaşlığın önəmini vurğulayaraq bildirib: "Biz sizi COP29 ilə bağlı bütün hazırlıqlarda məsləhətçilik və dəstəklərinizə şükranla yanaşırıq. Laçın şəhərində, Zabux və Sus kəndlərində keçmiş məcburi köçkünlər üçün qısa müddətdə hər cür şərait yaradılıb. 2026-cı ilin sonuna qədər 12 min insanı öz evlərinə qaytarmağı düşünürük".

Bu mötəbər tədbirə hazırlıq işlərindən danışan Muxtar Babayev deyib: "Bizim ko-

mandamız artıq bir neçə aydır ki, COP29 üçün hazırlıqlar görür. Bugünkü tədbir isə sizin təkliflərinizi dinləmək üçün bir fürsətdir. Ümidvarıq, bütün ölkələr COP29 ilə bağlı anlayış və həmrəylik göstərəcəklər. Onlar öz səylərini birləşdirərək bir-birinə daha yaxın olacaq, bu da məsələləri həll etməyimizə kömək edəcək".

COP29-un baş danışıqçısı, Azərbaycanın xarici işlər nazirinin müavini Yalçın RƏFİYEV qeyd edib ki, ötən il Dubayda keçirilən COP28 tədbiri bütün ölkələr üçün əlverişli olub. İndi isə Azərbaycan həmin səyləri artıq konkret fəaliyyətə çevirməyə başlayıb. Azərbaycanın əsas məqsədi COP hədəflərinə nail olmaq üçün hərəkətə keçmək və daha da irəliləməkdir.

Nazir müavini bildirib: "Bizim Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Braziliya ilə mühüm danışıqlarımız olub və bu sahədə bir çox irəliləyiş əldə etmişik. İtaliyanın G7 prezidentliyi də bizi danışıqlar aparmaq üçün dəvət edib. Konkret fəaliyyət olmadan hədəflər dəyişə bilməz".

Energetika nazirinin müavini, COP29 Azərbaycanın üzvü baş icraçı direktor Elnur HƏSƏNOVA qeyd edib.

COP29 beynəlxalq ictimaiyyətin dəstəyi olmadan həyata keçirilə bilməzdi. "Azərbaycanın bu məsuliyyəti öz üzünə götürməsi təqdirəlayiqdir. Bizə dəstəyinə, fikir mübadiləsinə, o cümlədən mütəxəssislərin göndərilməsinə görə beynəlxalq təşkilatlara təşəkkür edirik", - deyər E.Soltanov vurğulayıb.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun Azərbaycan Prezidentinin tərəfindən "yaşıl enerji" zonaları elan olunduğunu vurğulayan nazir müavini qeyd edib ki, buradakı bütün infrastruktur "yaşıl enerji"yə keçid üçün uyğunlaşdırılaraq tikilir.

COP29-un BMT-nin İqlim dəyişmələri üzrə yüksək səviyyəli çempionu Nigar APADARAI Azərbaycanın mötəbər tədbiri qısa müddətdə hazırlıq görməsi üçün zəngin təcrübəsinin və imkanlarının olduğunu deyib: "Azərbaycanın COP29-a hazırlığı üçün cəmi bir neçə ay vaxtı var. Adətən ölkələrin bu prosesə evsahibliyi etməsi üçün daha çox zaman olur". O, COP29-un inklüzivlik və bərabərlik platforması olacağına əminliyini ifadə edib.

COP29-un iqlim üzrə gənclər çempionu Leyla HƏSƏNOVA iqlim hərəkatının kol-

lektiv hərəkata keçidlə başladığını qeyd edərək bildirib ki, hər kəs bunu öyrənməyə, tətbiq etməyə evdən başlamalıdır. Bu məsələlərdə geniş maarifləndirmə işinin aparılmasının önəmini vurğulayan L.Həsənova bu istiqamətdə müvafiq işlərə başlandıqını, gənclərin məlumatlandırıldığını qeyd edib.

Azərbaycan Turizm Bürosunun Beynəlxalq bazarlar və işgüzar tədbirlər departamentinin direktoru Sevdə ƏLİYEV-A çıxışında COP29 ilə əlaqədar ölkəmizə gələcək qonaqların yerləşdirilməsi imkanlarından danışdı. "Biz qonaqların qalacaqları məkanların təşkili üzərində fasiləsiz çalışırıq. Burada 100-dən çox bina var. Qonaqlama prosesini yüksək səviyyədə təmin etmək çox vacibdir. Çox şadık ki, müavin bu barədə platforma istifadəyə verildi. COP29-un qonaqlama platforması var. Ölkədəki bütün hotellər bu platformada qeydə alınmaq üçün xüsusi yoxlamadan keçib", - deyər S.Əliyeva vurğulayıb.

Tədbirdən sonra diplomatik korpusun nümayəndələri Zerti Aqro-Sənaye Parkında olublar.

Diplomatlara Zerti Aqro-Sənaye Parkındakı heyvanlar, yem istehsalı, həmçinin göyərtili və pomidor becərilməsi üçün konteyner tipli təsərrüfatlar barədə məlumatlar verildi. Bildirilib ki, burada fəaliyyət göstərən bütün müəssisələr ən müasir texnologiyalarla təchiz olunub. Laçınlı xaricdən dəvət edilmiş mütəxəssislərdən dərslər alaraq həm işlə təmin olub, həm də peşəkar vərdislərə yiyələniblər. Bu mənada Aqro-Sənaye Parkında fəaliyyət göstərən hər bir müəssisə həm də tədris-təlim mərkəzi sayıla bilər.

Diplomatik korpusun nümayəndələri sonra "Hoçazfilm" studiyasına gəliblər. Məlumat verilib ki, çoxşəxli yaradıcılıq məkanı olan "Hoçazfilm"nin perspektiv fəaliyyət istiqamətləri Qarabağ regionunun genişləndirilməsi ilə bağlı layihələrin həyata keçirilməsi, bölgədə keçiriləcək mədəni-kültüvi tədbirlərin işıqlandırılması, Laçında yenidənqurma işlərinin, regionun milli brendlərinin və yerli məhsulların təşviqi, kinoteatr və yaradıcı itifaqla əməkdaşlıq, gənclər üçün yay məktəbləri, yaradıcılıq atelyeləri, kinematografiya, rəsm kursları və müsabiqələrinin təşkili daxildir. Pavilyon texniki təchizat, o cümlədən ses, işıq izolyasiyası baxımından beynəlxalq standartlara uyğundur.

Diplomatlara Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərazisində ekosistemin bərpasına töhfə vermək məqsədilə Hələri çayının Laçın rayonu ərazisindən keçən hissəsinə forel balıqlarının buraxılması prosesini də izləyiblər.

Sonra 28 May - Müstəqillik Günüünə həsr olunan "Xalça belə yarandı" sərğisinin açılışı olub. Sərğidə milli xalçalarda yanaşı, müxtəlif dizaynlarda hazırlanmış sonot nümunələri də nümayiş etdirilib.

Azərbaycanda akkreditə olunan diplomatik korpus təmsilçilərinin Laçına səfəri başa çatıb.

Heydər Əliyev Mərkəzində "Görünməyinin cizgiləri" sərğisi açılıb

Heydər Əliyev Mərkəzində daha bir layihə çərçivəsində möhtəşəm heykəltaraşlıq nümunələri sərğilənməyə başlayıb.

Mərkəzdə italyali heykəltaraş Canfranko Megiatonun fərdi sərğisi açılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, oktyabrın 26-dək davam edəcək "Görünməyinin cizgiləri" adlı sərğidə müəllifin 40-dək əsəri nümayiş olunur.

Açılış mərasimindən əvvəl heykəltaraş Canfranko Megiato jurnalistlərə açıqlamasında əsərlərinin Heydər Əliyev Mərkəzində nümayiş etdirilməsindən məmnunluq hissi keçirdiyini deyib. Heykəltaraş buranın onun üçün sonsuzluq ifadə etdiyini qeyd edib. O, bəzi əsərlərində mərkəzin binasından da ilhamlandığını bildirib.

"Əsərlərimin məhz bu məkanda sərgilənməsi mənim üçün bir stimuldur. Həmçinin qeyd etmək istəyirəm ki, ekspozisiyada yer alan əsərlərin 19-u ictimaiyyətə ilk dəfə təqdim olunur", - deyər Canfranko Megiato əlavə edib. Heykəltaraşın sözlərinə görə, Azərbaycan öz milli-mənəvi dəyərlərini Avropadan fərqli olaraq qoruyur və gələcəkdə də qoruyub saxlayacaq.

Bakı sərğisi üçün hazırlanmış əsərlər sırasında "Cücrəmə" ("Germination"), "Kvant nəfəsi" ("Quantum Breath"), "Mistral" ("Mistral"), "Elm və bilik" ("Science and Knowledge"), "Oyanış" ("Awakening"), "Yaradılış" ("Creation") və digərləri izləyicilərdə böyük maraq yaradacaq.

Ekspozisiya mərkəzin park ərazisində, foye və sərği zalında qurulub. Mərkəzin qarşısında yer alan 6 metr hündürlükdə olan "Cücrəmə" ("Germination") adlı əsər isə xüsusi mənə daşıyır. Əsər "biz hamımız bir ağacın yarpaqlarıyıq, bir orqanizmin hüceyrələriyik, bir varlığın hissələriyik. Bəşəriyyət ikili yanaşmanı aradan qaldırmaq üçün birlik və qaradışğın bu konsepsiyanı qəbul etməyincə nə sülh, nə də mənsub olduğumuz ətraf mühitə hörmət olacaq", - ideyasını çatdırır.

Tədbiri açan Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi, Heydər Əliyev Mərkəzinin direktoru Anar Ələkbərov diqqətə çatdırıb ki, mərkəzdə uzun müddətdir bir çox heykəltaraşın əsərləri təqdim edilib. O, bugünkü sərğidə yer alan əsərlərin ziyarətçilərdə böyük maraq doğuracağını deyib və sərğinin ərsəyə gəlməsində əməyi kəmənlərə, xüsusən cənab Megiatonun bu işə həssas yanaşdığına görə təşəkkürünü bildirib.

Xalç rəssamı Fərhəd Xəlilov sərğinin Heydər Əliyev Mərkəzinin binası ilə unikal uyğunluq yaratdığını söyləyib. "İtaliya sözü səsləndə bir çox insanın qolbındə gözəl, isti hissələr yaranır. Hesab edirəm ki, bizim doğma, oxşar hissələrimiz var", - deyər Xalç rəssamı qeyd edib.

İtaliyanın Roma şəhərində Kolyezy Arxeoloji Parkı Direktoru Şurasının üzvü Alberto Samona bildirib ki, əsərləri seyr edəndə sanki gözə görünməyən hissə ilə əlaqə qurulur: "Bütün sərhədləri aşaraq materiyamın özlüyündə hiss etmək imkanı yaranır. Nəzərə alsaq ki, materiya öz-özündə enerjiyi ehtiva edən bir maddədir, çoxtərəflikdən gəlib vəhədi bir maddəyə çıxır. Təbii bir haldır ki, bu, məhz Bakıda baş verir. Əgər şəhərin tarixinə baxsaq, onun adına nəzər salsaq, bunun bizi kainata bağlayan bir məqam olduğunu görə bilərik. Bütün bunlar burada əsən küləkdə, hər bir nəfəsdə duyulur. Canfrankonun əsərində görünməyən görünənə çevrilir. Enerji, ruh materiya formasını alır. Beləliklə, bizim hamımızın qarşısında yeni fürsətlər açılır. Biz hamımız vahid bir yerdə toplaşmaq imkanı əldə edirik", - deyər A.Samona əlavə edib.

İtalyali heykəltaraş Canfranko Megiato öz növbəsində deyib: "Hesab edirəm ki, belə bir xüsusi əhəmiyyətə malik olan mərkəzə təşrif buyurmuş hər hansı bir heykəltaraş insanpərvərlik mövqeyindən çıxış etməlidir. Mən bu və ya digər məkanlara sərği məqsədilə gətdiyim zaman düşünürəm ki, mənim mərkəzin hansı yerində əsərlərin sərgilənəcəyi və müşahidələr hansı şəkildə onlarla əlaqə yaradacaq. Bu möhtəşəm mərkəzdə bütün bu əsərləri müvafiq yerlərə yerləşdirmək bizim qarşımızda duran böyük bir vəzifə idi. Düşünürəm ki, biz bunun öhdəsindən uğurla gəldik".

Heykəltaraşın əsərləri vətəni İtaliya ilə yanaşı, ABŞ, Almaniya, Avstraliya, Avstriya, Belçika, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Böyük Britaniya, Çin, Danimarka, Fransa, Hindistan, İsveçrə, İspaniya, Küveyt, Monako, Niderland, Portuqaliya, Rusiya, Sinqapur, Ukrayna və digər ölkələrdə sərgilənib. Onun heykəltaraşlıq nümunələri müxtəlif ölkələrin əlamətdar məkanlarını bəzəyir. Canfranko Megiatonun əsərlərindən səhnə tərtibatında da istifadə edilir. Vaxtilə İtaliyanın Skolasium arxeoloji parkında səhnələşdirilmiş Bizinin "Karmen" operasındakı dekorasiyalar Canfranko Megiatonun müəllifi olduğu heykəllərdən qurulmuşdu. Rossam heykəltaraşlıq instalyasiyalarında möhtəşəm ifadəci gücə və estetik dəyəərə malik olan qədimlik və müasirliyin mahir-cəsinə birləşdirilməsinə görə İCOMOS/UNESCO mükafatına layiq görülüb.

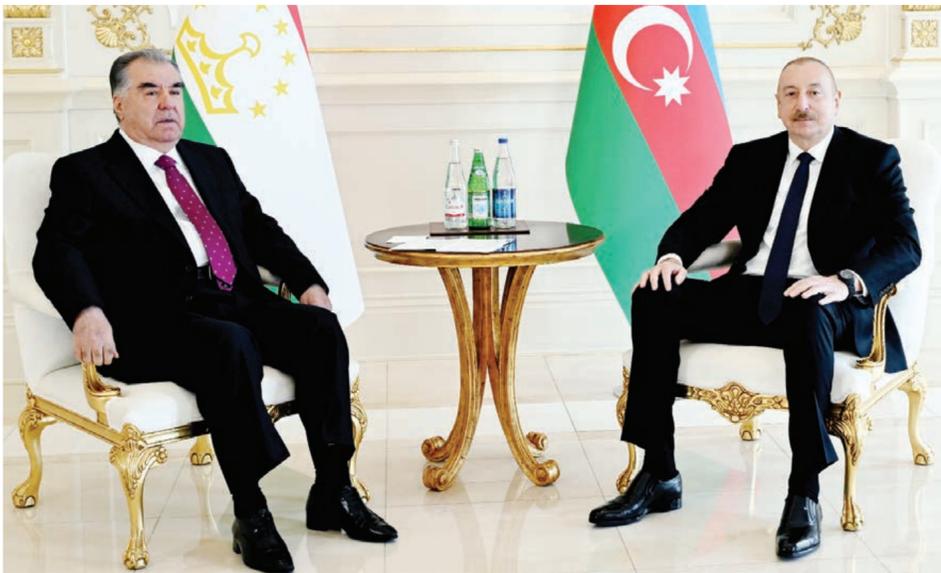
Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonun Azərbaycan dövlət səfəri iki dost ölkə arasındakı hərtərəfli münasibətlərin daha da inkişafına mühüm töhfə verəcək. Əlbəttə ki, dövlət səfərinin xüsusi statusu var və bu, Prezident İlham Əliyevin söylədiyi kimi, münasibətlərin bugünkü yüksək səviyyəsinin təzahürüdür.

Bu səfər çərçivəsində dövlət başçıların keçirdikləri görüşlərdə müzakirə edilən məsələlər, qəbul edilən qərarlar, verilən tapşırıqlar onu deməyə əsas verir ki, artıq ölkələr arasında münasibətlərdə yeni yüksəliş dövrü başlayır.

Ümumiyyətlə, Azərbaycanın Mərkəzi Asiya dövlətləri arasında Tacikistanla münasibətləri xüsusi əhəmiyyətə malikdir. İki ölkə arasında diplomatik münasibətlər 1992-ci il mayın 29-da qurulub. 2007-ci ildə Azərbaycanın Tacikistanda, bir il sonra isə Tacikistanın Azərbaycanda səfirliyi fəaliyyətə başlayıb.

Ölkələrimiz arasında əlaqələrin inkişafında Prezident İlham Əliyevin və Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonun şəxsi dostluq münasibətləri mühüm rol oynayır. Səmi dostluq münasibətləri dövlət başçıların qarşılıqlı səfərlərinin intensivliyində və məhsuldarlığında da özünü göstərir. Prezident İlham Əliyevin Tacikistana indiyədək altı dəfə səfər etməsi bunu təsdiqləyən reallıqdır.

İki ölkə arasında münasibətlər parlamentlər səviyyəsində də uğurla davam etdirilir. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisində Azərbaycan-Tacikistan parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu fəaliyyət göstərir. Tacikistan Respublikasının Ali Məclisinin hər iki palatasında Azərbaycan Milli Məclisi ilə parlamentlərarası dostluq və əməkdaşlıq qrupu mövcuddur.

Əməkdaşlıqdan strateji tərəfdaşlığa

Azərbaycan-Tacikistan münasibətlərində yeni tarixi yüksəliş dövrü başlayır

Ölkələrimizi tarixi dostluq əlaqələri, siyasi, humanitar və digər sahələrdə münasibətlər də birləşdirir. Azərbaycan və tacik xalqları arasında tarixi, mədəni və dini bağlılıqlar iki ölkə arasındakı əlaqələrin əsasını təşkil edir. İki ölkə arasında ümumilikdə 70-dən çox sənəd, o cümlədən 2007-ci il martın 15-də "Azərbaycan Respublikası və Tacikistan Respublikası arasında dostluq və əməkdaşlıq haqqında Müqavilə" imzalanıb.

İki ölkə arasında elm və təhsil sahəsində münasibətlər də mühüm yer tutur. 2014-cü ildə Prezident İlham Əliyevə Tacikistan Milli Universitetinin fəxri doktoru diplomu təq-

dim olunub. 2018-ci il avqustun 11-də Azərbaycanda rəsmi səfərdə olan Tacikistan Respublikasının Prezidenti Emoməli Rəhmona ADA Universitetinin fəxri doktoru diplomu təqdim edildi.

Azərbaycanın nəqliyyat-logistika imkanlarının genişlənməsi, Zəngəzur dəhlizinin reallaşdırılması məsələsi ölkəmizi Şərqlə Qərbdə mütəmül nəqliyyat qovşağına çevirib. Təsədüfi deyil ki, bu gün Mərkəzi Asiya ölkələrindən, bir qədər də uzağa getmək, Çindən Avropaya gedən ən qısa və təhlükəsiz tranzit dəhlizləri məhz ölkəmizin ərazisində həyata keçirilir ki, bu da Azərbaycana marağı getdikcə artırır.

Prezidentlərin görüşündə Orta dahliz və onun bir hissəsi olan Trans-Xəzər Nəqliyyat Dəhlizini Tacikistandan yükəndərənələr üçün daha cəlbəedici etmək məqsədilə logistika əlaqələrinə dair məsələlər ətrafı nəzərdən keçirildi. İlham Əliyev diqqətə çatdırdı ki, Azərbaycan öz ərazisində bütün iri nəqliyyat və logistika layihələrini praktiki olaraq başa çatdırıb və bu gün müxtəlif istiqamətlərdə - şərqdən qərbə və əks-istiqamətdə, şimaldan cənuba və əks istiqamətdə böyük həcmdə yükləri qəbul etməyə hazırdır.

Səfər çərçivəsində ən mühüm hadisə isə iki dost ölkə arasında "Azərbaycan Respublikası ilə Tacikistan Respublikası arasında strateji tərəfdaşlığa yüksəlişə keçməyə hazır olmaq" barədə razılaşdırılan "Azərbaycan-Tacikistan Dəhlizini Tərəfdaşlıq Bəyannaməsi"nin imzalanması oldu. Prezidentlər bu sənədi tarixi hadisə adlandıraraq əhəmiyyətini çox yüksək dəyərləndirdilər.

Prezident İlham Əliyev: "Bu gün dövlətlərarası münasibətlərimiz ən yüksək səviyyəyə çatıb. Münasibətlərimizin xarakterini, ruhunu, həmçinin xalqlarımızın iradəsini əks etdirən Strateji Tərəfdaşlıq Bəyannaməsini imzaladıq. Bəyannamə qarşılıqlı fəaliyyətin demək olar bütün sahələrini əhatə edir. Bu sənəddə qarşılıqlı dəstək və konkret nəticələrə diqqət ifadə olunub".

Prezident Emoməli Rəhmonun budoəki dövlət səfəri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında mühüm rol oynayacaq. İki ölkənin rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilən görüşlərdə sənaye kooperasiyasının, humanitar sahədə əməkdaşlıq üzrə iqtisadi xarakterli bir çox layihənin reallaşdırılmasına dair həkümüet üzvlərinə konkret tapşırıqlar verilib. İlin sonunda Tacikistan Prezidenti yenidən ölkəmizə səfər edəcək. Çünki Prezident İlham Əliyev dost və həmkarını noyabrda Azərbaycanda keçiriləcək COP29 sammitinə dəvət edib. Təbii ki, səfər çərçivəsində dövlət başçıları verilən tapşırıqların yerinə yetirilməsinin vəziyyətini də nəzərdən keçirəcəklər.

Bir sözlə, əminliklə deyə bilərik ki, bu səfər zamanı əldə edilən razılaşmalar, xüsusən də strateji tərəfdaşlıq Bəyannaməsi Azərbaycan-Tacikistan münasibətlərinin möhkəm təməlinə çevriləcək.

Prezident Emoməli Rəhmon: "Bu gün biz dövlətlərarası münasibətlərimizin səviyyəsini strateji tərəfdaşlığa yüksəlişə çatdırmaq üçün qərar qəbul etmişik. Bu qərar şübhəsiz ki, əməkdaşlığımızın tarixində yeni səhifə açır. Öz növbəmdə müntəzəm səfər dialoqu bütün səviyyələrdə aparılmasının vacibliyini vurğulamaq istərdim".

Beləliklə, bu səfər zamanı imzalanan müqavilələr ölkələrimiz arasında münasibətlərin qarşılıqlı inkişafında mühüm rol oynayacaq. İki ölkənin rəhbərlərinin iştirakı ilə keçirilən görüşlərdə sənaye kooperasiyasının, humanitar sahədə əməkdaşlıq üzrə iqtisadi xarakterli bir çox layihənin reallaşdırılmasına dair həkümüet üzvlərinə konkret tapşırıqlar verilib. İlin sonunda Tacikistan Prezidenti yenidən ölkəmizə səfər edəcək. Çünki Prezident İlham Əliyev dost və həmkarını noyabrda Azərbaycanda keçiriləcək COP29 sammitinə dəvət edib. Təbii ki, səfər çərçivəsində dövlət başçıları verilən tapşırıqların yerinə yetirilməsinin vəziyyətini də nəzərdən keçirəcəklər.

Bir sözlə, əminliklə deyə bilərik ki, bu səfər zamanı əldə edilən razılaşmalar, xüsusən də strateji tərəfdaşlıq Bəyannaməsi Azərbaycan-Tacikistan münasibətlərinin möhkəm təməlinə çevriləcək.

Rəşad BAXSƏLİYEV, "Azərbaycan"

Azərbaycan-Tacikistan əlaqələri daha da genişlənilir

"Tacikistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin yüksək səviyyəyə çatması həm də Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonun Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin şəxsi dostluq əlaqələri ilə bağlıdır. Qarşılıqlı fəaliyyət tarix boyu dost olmuş, birlikdə qurub-yaratmış xalqlarımızı indi daha da yaxınlaşdırıb. Tacikistan Prezidentinin ölkəmizə səfəri çərçivəsində imzalanmış sənədlər dövlətlərarası və xalqlararası münasibətlərin daha da möhkəmlənməsinə zəmin yaradacaqdır".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa deyib. Deputat bildirib ki, Tacikistan bizə həmişə dost-qardaş münasibəti sərgiləyib, Azərbaycanla həm sovetlər dövründə, həm də müstəqillik əldə etdikdən sonra xüsusi əlaqələri olub: "Nəzərə almaq lazımdır ki, burada iki ölkənin strateji maraqlarının üst-üstə düşməsi mühüm rol oynayır. Hər iki ölkənin İslam Əməkdaşlığı Təşkilatında üzv olması da bu baxımdan əhəmiyyətlidir. Ölkələrimizin islam əməkdaşlığı, ümumiyyətlə, qarşılıqlı dostluq əlaqələri hər iki xalqın inkişafı üçün faydalıdır. Eyni zamanda, iki ölkə arasında hələ 1992-ci il mayın 29-da qurulan diplomatik münasibətlərin inkişaf etməsi də çox önəmlidir".

Deputatın sözlərinə görə, Azərbaycan Mərkəzi Asiya dövlətləri arasında Tacikistanla münasibətlərinə xüsusi əhəmiyyət verir. Bunun nəticəsidir ki, Prezident İlham Əliyev indiyədək Tacikistana 6 dəfə səfərə gedib. Dövlət başçıların qarşılıqlı səfərlərinin məhsuldarlığı Azərbaycan və tacik xalqları arasında tarixi, mədəni və dini bağlılıqlarla birbaşa əlaqədardır.

"Ölkələrimizi birləşdirən digər səbəb isə siyasi məsələlərdə daha çox ortaq mövqeyə sahib olmaqdır. İstər Azərbaycan, istərsə də Tacikistan, demək olar ki, bütün platformalarda bir-birlərinə dəstək nümayiş etdirir, konstruktiv mövqə sərgiləyirlər. İkinci Qarabağ savaşında da Tacikistan Azərbaycanın haqq işini dəstəkləyib, həmişə yanımızda olduğunu bəyan edib. Münasibətlərimizin bu səviyyəsi bütün sahələrdə - siyasi-iqtisadi, mədəni və mədəni məsələlərdə hər iki xalqa fayda gətirir", - deyərək müsbət bəyannaməni bildirdi.

Fazil Mustafa Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonun ölkəmizə səfəri çərçivəsində Azərbaycanla Tacikistan arasında imzalanmış sənədlərin əhəmiyyətindən də söz açdı. Deyib ki, mayın 23-də iki ölkə arasında imzalanmış strateji tərəfdaşlıq Bəyannaməsində qarşılıqlı dəstək ifadə olunub: "Bu Bəyannamə ilə yanaşı, imzalanmış digər 13 sənəd də münasibətlərimizin müqavilə-hüquq bazasını xeyli möhkəmləndirir. Görünür odur ki, iki ölkə liderinin intensivləşən rəsmi səfərləri müsbət nəticə verir və Azərbaycan-tacik xalqlarını daha da doğmalasdır".

Nəzrin QAFARZADƏ, "Azərbaycan"

Dostluq və əməkdaşlıq coğrafiya tanımır

Prezident İlham Əliyevin apardığı xarici siyasətin əsas qayəsi qarşılıqlı fayda gətirən əməkdaşlıq prinsipləri üzərində qurulub. Bu üzdan müxtəlif coğrafiyalı arada edən dövlətlər ölkəmizlə əməkdaşlığa can atır, xüsusilə keçmiş sovetlər birliyinin tərkibindən ayrılan müstəqil dövlətlər Azərbaycanla iqtisadi əməkdaşlıq əlaqələrini genişləndirməyə maraqlıdır.

Tacikistan da müstəqillik qazandıqdan sonra ölkəmizlə əlaqələrini genişləndirmək istəyən belə ölkələrdəndir. Sözsüz ki, bu istək və maraqlı qarşılıqlıdır. Üstəlik, iki ölkə arasındakı əməkdaşlığın inkişafında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon arasında olan dostluq münasibətləri də önəmli rol oynayır. Ölkələrimiz beynəlxalq təşkilatlarda qarşılıqlı maraqlı doğuran məsələlərdə əməkdaşlıq edir, bir-birinə siyasi dəstək verirlər. Xüsusilə qeyd edilməlidir ki, dost ölkə keçmiş Qarabağ münaqişəsinin kritik dövrlərində həmişə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləmişdir.

Xəbər verdiyi kimi, Tacikistan Prezidenti E.Rəhmon mayın 22-23-də Azərbaycanda dövlət səfərində olmuşdur. Prezident İlham Əliyev ali qonaqla görüşü zamanı vurğulamışdır ki, iki dövlət başçısı arasında olan təmaslar müntəzəm xarakter daşıyır və belə təmaslar hər iki tərəf üçün faydalıdır. Dövlətimizin başçısı imzalanaçaq strateji tərəfdaşlıq Bəyannaməsinin ölkələrimiz arasında əməkdaşlığı yeni mərhələyə yüksəldəcəyini vurğulamışdır.

Səfər çərçivəsində Azərbaycanla Tacikistan arasında iki dövlət üçün xüsusi əhəmiyyət daşıyan mühüm sənədlər imzalanmışdır. "Azərbaycan Respublikası ilə Tacikistan Respublikası

arasında strateji tərəfdaşlıq haqqında Bəyannamə", "Azərbaycan Respublikasının Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikasının Sənaye və Yeni Texnologiyalar Nazirliyi arasında Anlaşma Memorandumu", "Azərbaycan Respublikasının Ədliyyə Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti yanında İcra Xidməti arasında məhkəmə aktlarının və digər orqanların aktlarının icrası sahəsində əməkdaşlıq haqqında Memorandum", "Azərbaycan Respublikasının Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə Tacikistan Respublikası Hökuməti yanında Ətraf Mühitin Mühafizəsi Komitəsi arasında ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində əməkdaşlıq Anlaşma Memorandumu"nın imzalanması Tacikistanla ölkəmiz arasında gələcək əməkdaşlığın əsasını təşkil edir.

Prezident İlham Əliyev iki ölkə arasında iqtisadi münasibətlərin perspektivləri barədə demişdir: "Bu gün iqtisadi əməkdaşlıq məsələlərini ətraflı müzakirə etdik. Strateji Tərəfdaşlıq Bəyannaməsi ilə yanaşı, daha 13 sənəd, ümumilikdə 14 sənəd imzalanıb

ki, onlardan bəziləri burada, bəziləri isə övvəllər imzalanıb. Bu, münasibətlərimizin müqavilə-hüquq bazasını xeyli möhkəmləndirir. Tacikistan Prezidentinin səfəri ərəfəsində biznes-forum keçirildi, bu forumda da sənədlər vərəqləndi. Bu forumda əməkdaşlıq haqqında Anlaşma Memorandumları imzalandı və bu barədə bu gün bizə məlumat verildi. Hesab edirik ki, bu, bizə qarşılıqlı ticarətin həcmi xeyli artırmağa imkan verəcək".

Prezident Emoməli Rəhmonun ölkəmizə son səfəri zamanı imzalanan sənədlər və paytaxtımızda keçirilən biznes-forumun əhəmiyyətini vurğulayaraq bildirmişdir: "Bakıda səfərimiz çərçivəsində keçirilən biznes-forum tərəflərin iqtisadi-ticarət əlaqələrini inkişaf etdirmək üçün geniş imkanlara malik olduqlarını göstərdi. Ümidvaram ki, onun nəticələri bu gün imzalanmış ikitərəfli sənədlərlə yanaşı, bu istiqamətdəki əməkdaşlığımızda da təkan verəcək. Qeyd etmək lazımdır ki, forum çərçivəsində imzalanmış kommersiya müqavilələrinin və sazişlərin ümumi məbləği bütövlükdə 700 milyon ABŞ dollarından çox olub.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

Tacikistan Prezidentinin səfəri münasibətlərimizin inkişafında mühüm rol oynayacaq

"Azərbaycanın uğurlu xarici siyasətində Mərkəzi Asiya ölkələri, o cümlədən Tacikistanla münasibətlər xüsusi yer tutur. Xalqlarımızın əsrlərə söykənən tarixi, mədəni, dini bağlılığına əsaslanan bu münasibətlər son dövrlər ölkə başçıların siyasi iradəsi ilə daha da genişlənilib. Qlobal iqtisadi-siyasi proseslər yaxın tarixi keçmişə qaytarılaraq daha sıx əməkdaşlıq tələb edir. Azərbaycanın xarici siyasətində bu amil özünü daha qabarıq göstərir. Son 2-3 il ərzində Azərbaycan və Mərkəzi Asiya ölkələrinin liderlərinin qarşılıqlı səfərləri münasibətlərimizin strateji xarakter almasını şərtləndirir. Bu səfərlər zamanı imzalanan müqavilələr ölkələrimiz arasında münasibətlərin qarşılıqlı inkişafında mühüm rol oynayacaq. Azərbaycan-Tacikistan münasibətlərinin strateji səviyyəyə yüksəlməsində Prezident İlham Əliyevin və Emoməli Rəhmonun şəxsi dostluq münasibətləri mühüm rol oynayır".

Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında politoloq Ramiz Aliyev söyləyib.

O bildirib ki, Prezident İlham Əliyev Tacikistana indiyədək altı dəfə səfər edib. Dövlətimizin başçısının 2023-cü il aprelin 5-6-da Tacikistana dövlət səfəri və sentyabrın 14-də Mərkəzi Asiya dövlət başçıları Məşvərət Şurasının Düşənbədə keçirilən iclasında Emoməli Rəhmonun dəvəti ilə yeganə fəxri qonaq qismində iştirak etməsi münasibətlərimizdəki bağlıları qırmazlığının əyani sübutudur. Bundan başqa, Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmon isə öten il noyabrın 24-də BMT-nin Mərkəzi Asiya Ölkələrinin İqtisadiyyatları üçün Xüsusi Programının - SPECA-nın iştirakçı ölkələrinin dövlət və hökumət başçıları arasında Zirvə görüşündə iştirak etməklə ölkəmizdə səfərdə olub.

"Tacikistan Prezidenti Emoməli Rəhmonun budoəki dövlət səfəri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inki-

(Orta dahliz) də fəal istifadə edir. Ölkə prezidentlərinin görüşündə Orta dahliz və onun bir hissəsi olan Trans-Xəzər Nəqliyyat Dəhlizini Tacikistandan yükəndərənələr üçün daha cəlbəedici etmək məqsədilə logistika əlaqələrinə dair məsələlər ətrafı nəzərdən keçirilib. Artıq Azərbaycan öz ərazisində bütün iri nəqliyyat və logistika layihələrini praktiki olaraq başa çatdırıb və bu gün müxtəlif istiqamətlərdə - şərqdən qərbə və əks-istiqamətdə, Şimaldan Cənuba və əks-istiqamətdə böyük həcmdə yükləri qəbul etməyə hazırdır. Qarabağ Zəfərindən sonra Azərbaycanın bütün dünyada nüfuz armaqdadır. Orta dahliz Şərqlə Qərbdə yoldaşlarımızla birgə əhəmiyyətli yoldur və bu marşrutun ən vacib hissəsi Zəngəzur dəhlizi olacaqdır. Odur ki, Tacikistanın da bu marşrutu qoşulması bizim ümumi gücümüzü artıracaqdır", - deyərək politoloq vurğulayıb.

R.Aliyev qeyd edib ki, Emoməli Rəhmonun Azərbaycan dövlət səfəri ölkələrimiz arasında münasibətlərin inkişafında yeni səhifə açacaqdır. "Azərbaycan Prezidentinin də qeyd etdiyi kimi, əsas məsələ münasibətlərimizdəki səmimiyyət, Tacikistanla Azərbaycan arasındakı münasibətlərin dostluq, qarşılıqlı xarakteridir. Əgər iki ölkənin əlaqələri dostluq, qarşılıqlı münasibətlərə söykənmiş və sifir iqtisadi maraqlar üzərində qurulubsa, onun ömrü o qədər də uzun ola bilməz. Bu monada Azərbaycan-Tacikistan münasibətləri bir çox ölkələr üçün nümunə olmalıdır".

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

100-cü gündə azadlığa qovuşan 4 kəndimiz

Əvvəli 1-ci sahə.

Hələ 2020-ci ildə Prezident İlham Əliyev qeyri-anklav kəndlərin qaytarılması məsələsini qaldırmış və ötən müddət ərzində mövzu daim gündəlikdə saxlanılmışdır.

"O ki qaldı işğal altında olan kəndlərə, hesab edirəm ki, bizim təklifimiz də çox məntiqlidir. Bildiyiniz kimi, orada anklav və qeyri-anklav kəndlər var. O kəndlər ki, anklav kəndlər deyil, həmin dörd kənd Azərbaycana qeyd-şərtsiz qaytarılmalıdır", - deyər Prezident İlham Əliyev bu il yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsində də bir daha bu məsələnin altını çizmişdi.

Əldə olunmuş razılıq delimitasiya istiqamətində atılan ilk addımdır və delimitasiyanın məhz bu istiqamətdən başlaması Azərbaycanın təkidi ilə olub. Tərəflər razılışlar ki, delimitasiya prosesində 1991-ci il Alma-Ata Bəyannaməsinə əsaslanacaq.

Azərbaycan Respublikasının Baş nazirinin müavini Şahin Mustafayev xidmətinin məlumatına əsasən, həyata keçirilən delimitasiya işləri nəticəsində 12,7 km uzunluğunda sərhəd xətti müəyyən edilmiş və bununla Azərbaycanın Qazax rayonunun 4 kəndinin - Bağanis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrli və Qızılhacılın ərazilərinin (6,5 km²) Azərbaycana qaytarılması təmin edilmişdir.

2024-cü il mayın 24-də Azərbaycanın Qazax rayonunun Bağanis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrli və Qızılhacılı kəndlərinin əraziləri Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən nəzarətə götürülmüşdür.

Azərbaycanın sülh örnəyi

Onilliklər boyu davam edən münaqişədən sonra Azərbaycan ilə Ermənistan arasında məsələ arxasında heç bir vasitəçiyə ehtiyac görülmədən danışıqlar aparılması, razılaşmalar əldə edilməsi Cənubi Qafqazda davamlı sülh üçün böyük ümidlər yaradır və yuxarıda sadalananlar da bu istiqamətdə atılan mühüm addımlardır.

Məhz Azərbaycanın siyasi, diplomatik, hərbi qətiyyətinin nəticəsində sülhə doğru əldə olunan bu irəliləyişlər həm də bir neçə baxımdan mühüm diqqət çəkir.

Birincisi, qalib sərərdə İlham Əliyevin Şuşa, Xankəndi zəfərlərindən sonra bölgədə normallaşma prosesinin başlaması onu göstərir ki, illərdir Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münaqişənin "hərbi həll yolu yoxdur" deyənlərin riyakarlıqları əyani müstəvidə ifşa olunub.

Bununla dünyada hələ də davam edən bu tip münaqişələrin həlli üçün mükəmməl nümunə ortaya qoyaraq sübut edib ki, əgər problemlərin danışıqlar vasitəsilə həllə mümkün deyilsə, yeganə çıxış yolu güc variantıdır ki, bu həm də noticədə sülhə gətirib çıxaracaq.

Digər tərəfdən, Vətən müharibəsindən və antiterror tədbirlərindən sonra ölkəmizin qələbələrini həzm edə bilməyən başda Fransa olmaqla, qərəzli Qərb ölkələrinin guya Azərbaycanın Ermənistanla hücum edəcəyi, müharibə planlaşdırdığı barədə başladığı qaraxma kampaniyası iflasa uğradılıb, beynəlxalq ictimaiyyəti çəşdirmaq məqsədi güdən qərəzli tezisləri çürüdü...

Azərbaycan 44 günlük müharibədən sonra da xarici havadarlarına güvənərək sülhdən yayınan və revanşa həvəslənən Ermənistanla və ona havadarlıq edən qüvvələrə başa saldı ki, Cənubi Qafqazın lider ölkəsi olaraq regionda maraqları olan şəxslərin məkrli əməllərinə heç zaman imkan verməyəcək və İrəvanın da sülhdən başqa çıxış yolu yoxdur.

Qürurlu, şanlı, şərəfli günlər

Düzdür, Ermənistan bu gerçəyi yalnız bir neçə dəfə başına dəyən "dəmir yumruq" zərbələrindən sonra anladı, amma nə edəsən, hərçələ də bu yolla varmaq İrəvanın öz seçimi idi...

Halbuki Azərbaycan Vətən müharibəsindən dərhal sonra Ermənistanla təkmil sülh mədəli təklif etmiş, dafələrlə bununla bağlı çağırışlar ünvanlanmış, xəbərdarlıqlar etmişdi.

"İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra biz Ermənistanla demişdik ki, gəl, sərhədi ədalətli müəyyən edək. Yox, istəmirsinizsə, onda biz deyəcəyik, harada istəyirik orada da sərhəd olacaq. Neyləyəcək, kimə zəng edəcək, lap 100 dəfə zəng etsin, noticəsi nə olacaq?..."

Bu il mayın 10-da - Ulu Öndər Heydər Əliyev 101-ci doğum günündə Qarabağın baş ta-

cı Şuşadan Ermənistanla xəbərdarlığını edən Prezident İlham Əliyev həm də ümumilikdə Cənubi Qafqazda qanlı planlar həyata keçirmək istəyənlərə mesajını çatdırmışdı: "Bu bölgəyə maraq göstərnlərə bir daha demək istəyirəm ki, bizimlə hesablaşmadan burada bir addım da atılmamalıdır bundan sonra. Əminəm ki, mənim sözlümü eşidirlər, bilirilər, mən nəyi deyərsəm, onu da edirəm".

Bəli, İlham Əliyev dönməz xarakterinin, müdrik siyasətinin nəticəsində 2024-cü il sülh üçün böyük slansları yarandıqı, tarixi sərəitin yetiştiriyi il oldu.

İl başlayandan etibarən iki ölkə vasitəçilərə ehtiyac görmədən dialoqlara başlayıb, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası prosesinə start verilib.

Artıq Qazaxın işğal altında olan kəndləri də azaddır. Bütün bunlar isə bir daha göstərir ki, ötən 20 ildə olduğu kimi, bundan sonrakı Prezidentlik səlahiyyətləri dönməndə də Ulu Öndərin layihə siyasi davamçısı İlham Əliyev Azərbaycan xalqının milli maraqlarını qətiyyətlə təmin edir. Bəli, lider İlham Əliyevin qələbələr silsiləsinin növbəti zirvəsi isə Prezident səlahiyyətlərinə başlamasının 100-cü günündə Qazax rayonunun dörd kəndinin azad edilməsi oldu...

Hələ qərəzli neçə-neçə qürurlu, şanlı, şərəfli günlər gözəlir...

Yasəmən MUSAJEVA,
"Azərbaycan"

Prezident İlham Əliyev Azərbaycana qarşı olan bütün planları iflasa uğradıb

"Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh prosesi bəzi kənar qüvvələrin və erməni revansistlərin müqavimətinə baxmayaraq, irəliləyir. Bu məsələlərin həllində ən başlıca amil isə qarşılıqlı istəkdir".

Bu fikirləri qəzetimizə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Musa Qasımlı deyib. Deputat bildirib ki, qarşılıqlı istəklər olan yerdə bütün problemləri həll etmək, mübahisəli məsələlər barədə ortaq fikrə gəlmək mümkündür: "Sərhədlərin delimitasiyasına başlanılması və sərhəd dırəklərinin qarşılıqlı razılıqla sülhə istəklərləndirilməsi də başa çatır. Düşünürəm ki, delimitasiya və demarkasiya məsələsinə kənar qüvvələr müdaxilə etməsələr, proses uğurla tamamlanar".

Deputat deyib ki, bəzi qüvvələr öz mövcudluqlarını Qafqazda saxlamaq üçün Azərbaycanla Ermənistan arasında gərginliyin qalmasını maraqlılırlar: "Ermənilər onlara yalan vədlər verənlərə inanmamalı və dünyaya göstərməlidirlər ki, Azərbaycan-Ermənistan dinc və mehriban qonşular kimi yaşaya bilirilər. Bu gün Ermənistan və Azərbaycan öz aralarında heç bir vasitəçiyə olmadan razılığa gələ bilsələr, deməli, regionda sülh və əməkdaşlıq üçün münbit şərait yaranır. Belə olan halda, bəzi qüvvələrin ayağı Cənubi Qafqazdan kösələ bilər. Həmçinin öz mövqelərini möhkəmləndirməkdən ötrü böll regionlarda yalnız münaqişələri və gərginlikləri yaratmaq müdaxiləyə cəhd göstərnlərin arzuları ürək-rində qalar. Milli kimliyin formalaşmasına, güclü dövlətlərin yaranmasına qarşı çıxanlar bir gün uğursuzluğa düşəcəklər".

Musa Qasımlı söyləyib ki, Ermənistan rəhbərliyi ölkəsinin gələcəyinin Azərbaycanla və digər qonşularla əlaqələrdən keçdiyini başa düşməlidir: "Kənardan gələn istənilən qüvvə öz maraqlarını həyata keçirməkdən ötrü Ermənistanla Azərbaycan arasında gərginlik yaratmaqda maraqlı olacaq. Lakin regionda münaqişə yaratmaq istəyənlər vaxtilə Azərbaycana qarşı əsassız ərazi iddialarını müdafiə edənlər kimi, nə qədər çalışsalar da, niyyətlərinə çatı bilməyəcəklər".

Deputat vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin liderliyi ilə dövlətimiz ölkəmizin əleyhinə olan iddiaları və yüzillik planları iflasa uğradıb: "Bugünkü Azərbaycan artıq əvvəlki deyil, daha güdrətili, daha güclü və daha nüfuzlüdür. Ona görə də Ermənistan tərəfi sayıqlarla yəşəməməli, gərək vəziyyəti qəbul edib sülh prosesini sürətləndirməlidir. Azərbaycan dövlətinin Ermənistanla düşmənçilik etmə niyyəti yoxdur, əksinə, mehriban qonşuluq münasibətlərinin qurulmasında maraqlılıdır. Cənubi Qafqazın taleyi Azərbaycan, Gürcüstan və Ermənistan üçlüyü tərəfindən birgə həll ediləməlidir".

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Ermənistan istəsə də, istəməsə də sülhə gəlməlidir Demarkasiya prosesi tərəfləri buna çox yaxınlaşdırır

"44 günlük Vətən müharibəsi və birgünlük antiterror tədbirləri dünyaya böyan etdi ki, Azərbaycan öz tarixi torpaqlarına sahib olmaq üçün hər cür gücə malikdir. Erməni tərəfi istəsə də, istəməsə də bu haqiqəti dərk etdi ki, Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxlamaq mümkün deyil".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Anar İsgəndərov deyib. Deputat bildirib ki, hətta Ermənistanla hər cür yardım göstərən dövlətlər belə, Azərbaycanın tarixi torpaqlarının azadlığa qovuşdurulması prosesinin qarşısını ala bilməzdi və ala da bilməzdi. Ermənistan məğlub dövlətlər siyasətinə düşdü. Azərbaycan isə qalib dövlət kimi öz əsgərinin şücaətini, Ali Baş Komandanın qətiyyətinin noticəsi olaraq Ermənistan ordusunu darmadağın etdi və onun havadarlarını məğlub vəziyyətinə saldı. Ona görə bu gün Ermənistan istəsə də, istəməsə də sülh müqaviləsinə gətməlidir.

Deputat qeyd edib ki, şərti sərhədlərin dəqiqləşdirilməsi ilə bağlı Azərbaycanın konstruktiv təklifləri mövcuddur: "Bu, Ermənistanın da maraqlarına uyğundur, çünki biz ədalətli xalqıq, dövlətlik. Biz heç bir xalqa zülm etməmişik, heç kimin də torpaqlarında gözümlə yoxdur. Ancaq dünyanın ən qəddar xalqları içərisində faşist tənəvvüllü ermənilər var. Xocalı faciəsində 13 yaşlı qızın dərisini soyan zəvralar ermənilərin cərgəsindədir. Azərbaycan isə tolerant dövlət, xalq olaraq multikultural dəyərlərə malikdir və dünya üçün nümunədir".

A.İsgəndərov tarixdə baş verənləri xatırladaraq vurğulayıb ki, 1918-20-ci illərdə də ermənilər Tiflisdə bizimlə guya sülh danışıqlarına gələcəklərini desələr də, noticədə danışıqlar pozaraq müqavilə imzalamırdan imtina etmişdilər. Bu gün ermənilər bunu edə bilməz, çünki indiki Azərbaycan çox güclüdür. "Bu gün yekdil Azərbaycan var. Dövlət başçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin əmrini yerinə yetirən, onun yetirdiyi igid əsgəri, xalq və iqtidar birliyi, güclü iqtisadiyyatımız imkan verir ki, şanlı qələbələr qazanaq. Bu mənada Azərbaycan tərəfi əminliklə deyir ki, ermənilərin bütün bəhanələri tükənəndən sonra onlar bu müqaviləni imzalamağa məcbur olacaqlar", - deyər deputat əlavə edib.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında həm 2020-ci ildə İkinci Qarabağ müharibəsində, həm də 2023-cü il sentyabrın 19-20-də antiterror tədbirlərində zəfər qazanaraq ərazi bütövlüyümüzü və suverenliyimizi bərpa etdi.

Azərbaycan qazandıqı zəfərlərlə regionda realıqları ölkəmizin xeyrinə dəyişdi. Postsovet məkanında separatizmə son qoyan, ərazi bütövlüyünü təmin edən ilk ölkə kimi Azərbaycan indi də Ermənistanla sülh sazişinin imzalanmasına çalışır. Bu istiqamətdə müvafiq işlər görülür, uğurlu addımlar atılır. Rəsmi Bakı hesab edir ki, sülh sazişi Cənubi Qafqazda sabitlik, əmin-amanlıq gətirəcək. Ölkəmizin bu istiqamətdə atdığı bütün addımlar, ən yüksək səviyyədə səslənən bəyannatlar da yalnız sülhə xidmət edir.

İki ölkə arasında sərhədlərin delimitasiya və demarkasiya prosesinin başlanması, 1990-cı illərdə işğal edilmiş Qazax rayonunun dörd kəndinin qaytarılması Azərbaycanla Ermənistan arasında ilk anlaşmanın müstəbət noticəsidir. Bu görüşlər və təmaslar bir daha sübut edir ki, Bakı və İrəvan vasitəçilərsiz də öz aralarında bütün problemlərini həll edə bilər. Cənubi Qafqazda sülhün bərpasına əngəl törədənərlər də gördülər ki, onların bu prosesdə iştiraklarına ehtiyac yoxdur.

Delimitasiya prosesinin ilkin mərhələsində tərəflər sərhəd xəttinin ayrı-ayrı hissələrinin Sovet İttifaqı çərçivəsində onun sülhü dövrünə qədər mövcud olduğu hüquqi cəhətdən əsaslandırılmış respublikalararası sərhədə uyğun olaraq Ba-

Bakı və İrəvan problemlərini vasitəçisiz həll edirlər

ğanis (ER) - Bağanis Ayrım (AR), Voskepar (ER) - Aşağı Əskipara (AR), Kirants (ER) - Xeyrli (AR) və Berkaber (ER) - Qızılhacılı (AR) yaşayış məntəqələri arasında bilavasitə keçməsinə razılaşdırıblar. Bakı ilə İrəvan qərarlaşdırıblar ki, tərəflər sərhəd xəttinin razılaşdırılması hissələrində öz sərhəd xidmətlərini eyni vaxtda və paralel yerləşdirməsi üçün tədbirlər görmək məqsədilə öz hökumətlərinə müraciət edəcəklər. Azərbaycan Respublikası ilə Ermənistan Respublikası arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə Komissiyanın Birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamə layihəsinin razılaşdırılması üzrə işin 1 iyul 2024-cü il müddətində başa çatdırılması və dövlətdaxili razılaşdırmalar prosesinə və müvafiq qaydada tərəflərin dövlətlərinin qanunvericiliyinə tələblərinə uyğun olaraq əsasnamənin təsdiqinə başlamaq barədə razılığa gəlinib.

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Qazax rayonunun Bağanis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrli və Qızılhacılı kəndlərini işğaldan azad olunmasını təmin etmək məqsədilə bu il aprelin 19-da Azərbaycan və Ermənistan arasında dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə Dövlət Komissiyası və Ermənistan və Azərbaycan arasında dövlət

sərhədinin delimitasiyası məsələləri və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə komissiyasının 8-ci görüşünün protokolu imzalanıb. Protokolun həyata keçirilməsi məqsədilə sərhəd xəttinin koordinatları üzrə yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilməsi və müvafiq sərəhd xəttinin keçməsinin protokol-təsvirini özündə əks etdirən birgə çöl işləri noticələri haqqında texniki protokol tərtib edilmişdir.

Prezident İlham Əliyev mayın 1-də Bakıda işə başlayan "Sülh və qlobal təhlükəsizlik naminə dialoq" mövzusunda VI Ümumdünya Mədəniyyət Forumunun açılış mərasimindəki çıxışında Azərbaycan-Ermənistan arasında aparılan delimitasiya və demarkasiya prosesindən danışaraq demişdir: "Sərhədlərin delimitasiyası başlayıb, hətta demarkasiya işləri aparılıb. Mən burada çıxış etdiyim zaman bu iş gedir. Buna iki ölkə tərəfindən hər hansı vasitəçiyə olmadan nail olu-

nub. Bu, bir daha göstərir, bizə vasitəçiyə və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə komissiyasının 8-ci görüşünün protokolu imzalanıb. Protokolun həyata keçirilməsi məqsədilə sərhəd xəttinin koordinatları üzrə yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilməsi və müvafiq sərəhd xəttinin keçməsinin protokol-təsvirini özündə əks etdirən birgə çöl işləri noticələri haqqında texniki protokol tərtib edilmişdir.

Prezident İlham Əliyev mayın 1-də Bakıda işə başlayan "Sülh və qlobal təhlükəsizlik naminə dialoq" mövzusunda VI Ümumdünya Mədəniyyət Forumunun açılış mərasimindəki çıxışında Azərbaycan-Ermənistan arasında aparılan delimitasiya və demarkasiya prosesindən danışaraq demişdir: "Sərhədlərin delimitasiyası başlayıb, hətta demarkasiya işləri aparılıb. Mən burada çıxış etdiyim zaman bu iş gedir. Buna iki ölkə tərəfindən hər hansı vasitəçiyə olmadan nail olu-

nub. Bu, bir daha göstərir, bizə vasitəçiyə və sərhəd təhlükəsizliyi üzrə komissiyasının 8-ci görüşünün protokolu imzalanıb. Protokolun həyata keçirilməsi məqsədilə sərhəd xəttinin koordinatları üzrə yerdəki geodeziya ölçmələrinə əsaslanaraq dəqiqləşdirilməsi və müvafiq sərəhd xəttinin keçməsinin protokol-təsvirini özündə əks etdirən birgə çöl işləri noticələri haqqında texniki protokol tərtib edilmişdir.

may ayının 24-dən Azərbaycanın Qazax rayonunun Bağanis Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrli və Qızılhacılı kəndlərinin əraziləri Azərbaycan Dövlət Sərhəd Xidməti tərəfindən nəzarətə götürülmüşdür. Xatırladaq ki, dünən erməni mediası Xeyrli kəndində erməni "AZE" yazılı sərhəd dırəklərini quraşdırılması prosesinin davam etdiyini, ələcə də həmin kənddə sərhədçilərin üçün evlərin quraşdırılması işlərini əks etdirən görüntülər yaymışdır.

Qazax rayonunun dörd kəndinin bir güllə atılmadan, qan tökülmədən Azərbaycana qaytarılması dövlətimizin və Prezident İlham Əliyevin növbəti tarixi qələbəsidir. Ümumiyyətlə, 44 günlük Vətən müharibəsindəki möhtəşəm qələbə, 2023-cü ilin sentyabrında uğurlu antiterror tədbirləri, suverenliyimizin tam bərpası, rusiyalı silhərmənilərin bölgədən çıxmasından sonra 4 qeyri-anklav kəndin qaytarılması Azərbaycan torpaqlarını addım-addım, qarşı-qarşı azad edən Prezident İlham Əliyevin xalqa növbəti müj-dəsidir. Bu, hər şeydən əvvəl Azərbaycan diplomatiyasının növbəti uğurudur. Azərbaycan bundan sonra da dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi altında yeni-yeni uğurlar qazanacaq, regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına müsbət töhfələr verəcək.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Demokratiyanın iki üzü - ədalətin ikili standartı

Fransa kanak xalqına qarşı cinayət törədir

"Azərbaycan Fransa müstəmləkəsinə qarşı mübarizə aparan kanak xalqına dəstəyini nümayiş etdirərək bu ölkənin neokolonial siyasətini, digər dövlətlərə və xalqlara qarşı həyata keçirdiyi qeyri-qanuni əməlləri ifşa edir. Fransa isə özünə gəlmir, həmişə olduğu kimi separatçılara yardım göstərir. Bu azmış kimi Azərbaycanı guya Yeni Kaledoniya məsələsi ilə bağlı Fransanın daxili işlərinə qarışmağa ittiham edir".

Bu fikirləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Kamilə Əliyeva deyib. Deputat bildirib ki, Fransanın daxili işlər naziri Jerald Darmanenin "France-2" telekanalına müsahibəsində ölkəmizə qarşı səsləndirdiyi fikirlər tamamilə absurdur. Sözlərin əsl mənasında dünyada söz sahibinə və güc mərkəzinə çevrilən Azərbaycanı daxili məsələlərə müdaxiləyə gəlməyə imkan verməyə çalışır. Bütün dünya şahiddir ki, Azərbaycan dünyada sülhün bərpasına, bərabərliyin qorunmasına çalışan bir dövlətdir. Belə görünür ki, Azərbaycanın Vətən müharibəsində öz ədalətini bərpə etməklə dünyada əziz xalqların mübarizə simvoluna çevrilməsi Fransanı narahat edir. Çünki Paris demokratiya, beynəlxalq hüquq və insan hüquqları kimi dəyərlərdən artıq uzun illərdir ki, tamamilə uzaq düşüb".

Deputat Fransanın ölkəmizi hədəf alan böhtan xarakterli mövqeyinin Azərbaycanın nüfuzuna xələf gətirə bilməyəcəyini də qeyd edib. Söyləyib ki, bu gün dünyada hökm sürən gərgin geosiyasi vəziyyətlə əlaqədar dövlətlərin enerji təhlükəsizliyinin artıq milli təhlükəsizliklə bərabər tutulduğunu

və Azərbaycanın bir çox Avropa dövlətlərinin təhlükəsizliyə böyük dəstək verdiyini nəzərə alsaq, Fransa daxili işlər nazirinin ittihamlarının əsassız olduğu gün kimi aydın olur. Müsahibinin sözlərinə görə, uzun illərdir ki, böyük dövlətlər kömək üçün müraciət edən kiçik dövlətlərin heç bir cavab ala bilmədikdə ümid yeri kimi Azərbaycanı ümudünə təsəvvüf deyil. Dünya yaxşı bilir ki, Prezident İlham Əliyev köməyi ehtiyacı olan ölkələrə heç vaxt ümidsiz qoymayıb, onlara hər zaman kömək əlini uzadıb. Ona görə də dövlət başçımız dünya tərəfindən regionun təhlükəsizliyinə və bəşəriyyətin sağlamlıq mərkəzinə töhfə verən bir lider kimi qəbul edilir. "Azərbaycanın azad yaşamaq istəyən dövlətlərə və xalqlara dəstəyi bir çox dünya dövlətləri tərəfindən qiymətləndirilir. Ölkəmizə səfər edən dövlət və hökumət başçıları, parlament sədrləri işğaldan azad edilmiş ərazilərimizə gedir, şəhər və kəndlərimizin bərpa edilməsində iştirak etmək niyyətində olduqlarını bildirirlər. Bu, Azərbaycanın regionda yaratdığı realıqların qəbul edilməsindən, ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin dəstəklənməsindən xəbər verir, deyərək deputat əlavə edib.

Kamilə Əliyeva vurğulayıb ki, Fransa və onun əhaliyə çevrilən ölkələr Azərbaycanın güclü dövlətə çevrilməsini həzm edə bilmirlər: "Bu baxımdan, fransız nazirin Qarabağda separatizmin kökünü kəsmək Azərbaycanı separatçılara dəstəkləməkdə ittiham etməsi cəfəngfəyyatdan başqa bir şey deyil. Hər kəsə bəllidir ki, 30 il ərzində Qarabağdakı separatçıların liderlərini ölkəmizdə rəsmi şəxs kimi qarşılayan da, "Dağlıq Qarabağ Respublikası"nın daimi nümayəndəliyinin ofisini açan da Fransa olub. Bu gün də Fransa Azərbaycanla Ermənistanın sülhə yaxın olduğu bir vaxtda erməni separatçılarına və revanşistlərə dəstək göstərir, regionda müharibə yaratmağa çalışır".

Deputat yekunda qeyd edib ki, siyasi arenada Azərbaycanı dəfərlə məğlub olan Fransa cari mövqeyi ilə özünü güllənə vəziyyətə salır. Lakin gec, ya tez bir gün səhvi və məğlubiyyətini dərk edəcək.

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Hər bir millət, hər bir xalq, ilk növbədə öz milli-tarixi kökləri ilə bağlı ərazilərini, ölkələrini azad və müstəqil görmək istəyir. Yeni Kaledoniyanın sakinləri də bu amal uğrunda mübarizə aparıb müstəmləkə baxımından azad olmaq istəyirlər. Bu, onların haqqıdır.

Mayın 13-də Yeni Kaledoniyanın paytaxtı Numea şəhərində müstəqillik tərəfdarlarının təşkil etdikləri dinc nümayişlər iğtişaşlara çevrilib. Polisə qarşıdurma nəticəsində ölənlər də var. Hadisələr zamanı yüzlərlə şəxs xəsarət alıb. Aksiyanın təşkilatçıları olan kanaklar, Parisdə konstitusiyaya dəyişikliklər qəbul edilərsə, azlıq qalacaqlarından narahatdırlar. Sözügedən dəyişikliyə əsasən isə, adada səsvərmə hüququna son illərdə Yeni Kaledoniya yerləşən avropalıları da sahib olacaqlar. Təəssüf ki, Fransa qanunvericisi belə qərarə gətirməyərək özünün müstəmləkəçilik siyasətini yürütməyə çalışır. Baş verən iğtişaşlara görə bu əraziyə göndərilən hüquq-mühafizə orqanlarının təqribən 3 min əməkdaşı hələ oradadır. Hətta əlavə qüvvələrin göndərilməyi gözlənilir.

Hadisələrin ciddiliyindən ehtiyatlanan Makron Yeni Kaledoniya daxili işlər, müdafiə və dənizsəfirə ərazilər üzrə nazirləri ilə birgə səfər edib. Makronun sözlərinə görə, səfərində məqsəd bu yerlərdə sabitliyin və təhlükəsizliyin yenidən təmin olunmasıdır. Amma bu, realıqdan uzaq olan addımdır və yalan voddur.

Fransa kiçik xalqları istismar etməklə BMT-nin Nizamnaməsinə zidd siyasət həyata keçirir. Bu dövlət illərdir ki, Afrika, Cənub-Şərqi Asiya, Sakit okean, Latin Amerikasında sərvətləri talan edir. Fransa talançılıqla yanaşı, yüz minlərlə dinc insanı soyqırımına məruz qoyur. Ölcəzair Fransa işğalının və zülmünün bütün üzünü görüb, onlar burada 1,5 milyon insanı qətlə yetiriblər. Fransanın bu kimi

Yeni Kaledoniyanın paytaxtı Numea şəhərində müstəqillik tərəfdarlarının dinc nümayişləri mayın 13-dən iğtişaşlara çevrilib. Hadisələr zamanı yüzlərlə insan xəsarət alıb. Etiraz səslərini ucaldan adanın yerli əhalisi - kanaklar Parisdə konstitusiyaya dəyişikliklərin qəbul olunduğu halda azlıq qalacaqlarından narahatdırlar. Xatırladaq ki, bu dəyişikliyə əsasən, adada səsvərmə hüququna son illərdə Yeni Kaledoniya yerləşən avropalıları da sahib olacaqlar.

Ölkəsinin paytaxtı Parisdən minlərlə kilometr məsafədə yerləşən Yeni Kaledoniya daxili işlər naziri Jerald Darmanen, müdafiə naziri Sebastian Lekornü, dənizsəfirə ərazilər naziri Mari Qevnu müşayiəti ilə səfər edən prezident Emmanuel Makron deyib ki, onun əsas prioriteti əsası bərpə olunmasıdır. Yalnız bu halda arxipelaqda fəvqəladə vəziyyət rejimi aradan qaldırılmalıdır.

Emmanuel Makron seçici siyahıları məsələsində geri addım atılmayacağına, artıq qəbul olunmuş qanunların dəyişdirilməyəcəyini söyləyib.

Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun sözügedən səfərində etiraz olaraq Yeni Kaledoniya parlamentinin üzvü, "Progressiv Multikultural Yeni Kaledoniya" siyasi təşkilatının sədri Maria Isabella Salga-Lutovika müraciət ünvanlayıb. Müraciətdə Makronun seçki kütləsinin genişləndirilməsi ilə bağlı qanunsuz qərarın kanak xalqında qəzəbə səbəb olduğunu, kanak xalqının dekolonizasiya ilə bağlı dövlətlərə qaldıracağı haqlı tələblərinin Fransanın yüksək vəzifəli şəxslərinin nifrət və təkəbbürlü yanaşdığı qeyd edilib. Vurğulanıb ki, bu yanaşma siyasi və milli Kaledoniyanın "kolo-

niya status kvo-su"na saxlamaq istəyir. Bildirilib ki, Makron Yeni Kaledoniyanı yenidən koloniyaya çevirməsinə konstitusionalaşdırılan prezident kimi Fransa tarixinə düşəcəyini zənn etməsə, kaledoniyalılar tələblərini həddini aşmış və əcaib e-qo siyasi oyununun qurbanı olması ilə razılaşmayacaqlar.

Fransanın və ələlxüsusu Emmanuel Makronun Yeni Kaledoniya baş verən faciəyə görə məsuliyyət daşdığını qeyd edən Maria Isabella diqqətli qətlə yetirilmiş kanaklara çağırıb. O, Fransa hökumətinin dəstəyi ilə təşkil edilmiş milislər tərəfindən gənc kanakların öldürüldüyünü açıqlayıb. Fransa hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən dəstəklənən həmin milislərin ölkədə irqi düşmənçiliyə yol açdıqlarını vurğulayıb. Onu da nəzərə çatdırıb ki, hazırda baş vermiş faciə notisiyəsində zərərçəkmiş kanaklar üçün "Yeni Kaledoniya 2024-cü ilin may ayında iğtişaşların qurbanları Kollektivi" yaradılıb. Yeni Kaledoniya parlamentinin üzvü Fransa dövlətindən tələblərinə görə təzminatın tələb ediləcəyini bildirib.

Sakit okeandakı Yeni Zelandiya adaları paytaxtında fəaliyyət göstərən jur-

Paris müstəmləkəçilik siyasətinə son qoymalıdır

nalist Devid Robi "New Zealand" radiosuна müsahibəsində belə deyib: "Bir çox insanın Sakit okean regionunun bir hissəsi olan Yeni Kaledoniya üçün göləcək qurmaq söyləri üç onilliyin zəhmətinin nəticəsidir. Fransa 2020-ci ildən başlayaraq, daha dəqiq desək, Eduard Filipin adada hakimiyyətə gətirildikdən sonra burada təsirini itirdi".

Jurnalist Fransanın daxili və dənizsəfirə işlər naziri Jerald Darmanenin təşəbbüsü ilə konstitusiyaya yenidən baxılmasının səbəb olduğu geniş iğtişaşların fonunda Prezident Emmanuel Makronun adaya səfərinə münasibət bildirib. Əsas qanuna dəyişikliklər qəbul edilərsə, ən azı 10 il ədə dövlətdə yaşayan Fransa vətəndaşlarının yerli seçkilərdə səs verə biləcəklərini vurğulayıb. O, yerli xalqın kanakların bu prosesin onları asimilyasiya ilə nəticələndirəcəyindən narahat olduğunu dilə gətirib.

Fransa Prezidentinin səfəri ətrafında Sakit Okean Regional Qeyri-Hökumət Təşkilatları - regionun iyirmidən çox QHT-sinin ittifaqı mayın 22-də bu ərazi üzərində müstəmləkə nəzarətini

uzadılmasına dair gizli gündəliyinə görə Fransanı qınayıb.

Fövqəladə vəziyyət elan edən Emmanuel Makron qayda-qanunu bərpa etmək üçün əlavə qüvvələr yerləşdirib. Paytaxt Numeadakı La Tou-touta Beynəlxalq Hava Limanı mayın 25-dək bütün kommersiya uçuşları üçün bağli elan edilib. İğtişaş səbəbindən Avstraliya və Yeni Zelandiya da daxil olmaqla qonşu ölkələrin vətəndaşları təxliyə olunub. "Fransa yerli kanakların istəklərinə xəyanət etdi. Halbuki Numea Sazişinin bütün ruhu onların öz müqəddəratını təyin etməsindən ibarət idi. BMT Yeni Kaledoniyanı dekolonizasiya olunacaq ərazilər siyahısına daxil edib. Fransanın qərarları, həmçinin Parisin qərəzsizlik iddiasını da alt-üst edir", - Devid Robi prosesləri şərh edib.

Sakit okean adalarının fəaliyyət göstərən jurnalist və tədqiqatçı Nik MakLellan isə bildirib ki, Fransanın daxili işlər naziri Jerald Darmanen və müdafiə naziri Sebastian Lekornü indiki böhrana görə ağır məsuliyyət daşıyırlar. O, "X" platformasındakı şərhində yazıb: "Bu iki şəxs Makronu Yeni Kaledoniya səfəri zamanı müşayiət edir. Kanak Sosialist Milli Azadlıq Cəbhəsinin (FLNKS) müstəqillik hərəkatı Makrona və onun xarici siyasətinə olan inamı ciddi şəkildə sarıtdı".

Görünür odur ki, kanak xalqı müstəmləkəçilik siyasətini yürütməkdən geri çəkilməyən Fransanın Prezidenti Emmanuel Makronun səfərini deyil, azadlıq hüquqlarının bərpa edilməsini, Yeni Kaledoniyanın müstəqilliyini gözləyirlər.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Fransa Yeni Kaledoniya özünün mədəni kimi yanaşır

"Ədalət qarçıları" isə yerli kanakların qətlə yetirilmələrinə göz yumur

"Fransanın Yeni Kaledoniya həyata keçirdiyi siyasət yeni deyil və təkcə kanaklara yanaşmada bu cür müstəmləkəçi addımlar atılır. Eyni yanaşma, demək olar ki, Fransanın dənizsəfirə torpaqlar adlandırıldığı və öz sərhədlərindən on min kilometrə uzaqda yerləşən ərazilərdə də tətbiq olunur".

Bu sözləri qəzetimizə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Sahib Aliyev deyib. Deputatın fikrincə, rəsmi Parisin ortaya qoyduğu mövqədən belə görünür ki, göləcəkdə də eyni siyasət yürütmək fikrindədir. Bu cür hal Fransanın içerisində korsikalılara yanaşmada da özünü göstərir. Həm keçmiş, həm də indiki müstəmləkələrdən Fransaya köçüb gələn xalqların təmsilçiləri də rəsmi Parisin yeritdiyi asimilyasiya siyasətinə uyğun olaraq, fransız adlandırılırsalar da, yeni milli kimlikləri arxa plana keçirilsə də, bununla yanaşı, işlə təminat, sosial müavinət və digər məsələlərdə də arxa planda qalır. Əslində, seqreasiyalar şəkildə yaşayırlar. Budur ədalət, bərabərlik, qardaşlıq hayqıran Fransanın, əslində, yeritdiyi siyasət.

Deputat qeyd edib ki, Fransanın Yeni Kaledoniya ilə bağlı atdığı addımlardan açıq-aydın görünür ki, ora kanakların vətəninə daha çox özünün nikel mədəni kimi yanaşır, faydalı qazıntıları yatağı gözü ilə baxır: "Burada Fransanın yeritdiyi siyasət təəccüblü deyil, təəccüblü olan son narazılıqlar yadırlar-kon orada ondan artıq kanakın öldürüldüyü halda buna dünyanın göz yummasıdır. Qərbdəki guya insan haqları üzrə ixtisaslaşan bözi strukturların bunu görməzdən gəlmələrini anlayıram, çünki onların məqsədi qətiyyətlə insan haqlarını qorumaq deyil. Həmin təşkilatlar bağli olduqları böyük gücün geosiyasi təzyiqlə alətində çıxış edirlər. Ona görə də insan haqları məsələsində də daim selektiv yanaşma ortaya qoyulur".

S.Aliyev vurğulayıb ki, əsas üzücü məqam dünyanın bunu görməzdən gəlməsidir. Bu vəziyyəti yaxşı hal kimi qiymətləndirmədiyini deyən deputat bildirib ki, Fransanın Yeni Kaledoniyaada reallaşdırdığı iyrənc siyasət qətiyyətlə tənqid olunmalı və neokolonializmə son qoyulmalıdır.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Makron BMT Nizamnaməsinə zidd siyasət yürüdür

laqla nəticələncək, çünki kanaklar müstəqillik istəklərində israrlıdırlar.

Yeni Kaledoniyanın xarici məsələlər üzrə daimi müvəkilisi Mikael Forrest bir müddət əvvəl Bakıda səfərdə olarkən kütləvi informasiya vasitələrini açıqlamasında Fransaya qarşı azadlıq mübarizəsində Bandunq prinsiplərinə uyğun olaraq suverenlik hüquqlarının dəstəklənməsini istəyib. O deyib ki, illərdir xalqın hüquqları pozulub. Nəhayət ki, ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz ilə bağlı yaranan maneələr aradan qaldırılmalıdır. "Rəsmi Paris müasir dönmə də neokolonialist siyasətini davam etdirir. Azərbaycan Prezidenti də çıxışında açıq şəkildə Fransa hökumətini Yeni Kaledoniya xalqının və Fransanın dənizsəfirə icma və ərazilərindəki digər xalq-

ların hüquqlarına hörmət etməyə çağırır. Dövlət başçısı bu ərazilərdə yaşanan ağır vəziyyəti beynəlxalq tribunadan dünya ictimaiyyətinə çatdırıb. Ümidvarlıq ki, Azərbaycan dövləti bizim haqlı mövqeyimizi sonadək müdafiə edəcək və bu məsələdə gözləntilərimiz böyükdür".

Yeni Kaledoniya baş verən Fransanın neokolonial düşüncəsinin nəticəsidir. Bu ölkə xalqların azad yaşamaq, düşünmək, müstəqil olmaq və demokratiya prinsipləri əsasında inkişaf etmək hüquqlarını boğur, onun qarşısını alır. Təəccüb doğuran odur ki, Fransa özünü demokratiyanın beşiyi adlandırsa da, əslində, zor bəhəsinə, güc hesabına bölgədə öz varlığını, hakimiyyətini davam etdirmək niyyətindədir. Bu arzu ilə Fransa Prezidenti Emmanuel Makro-

nun da bölgəyə səfər etməsi utançverici haldır. Emmanuel Makron və onun tərəfdarlarının beynəlxalq qanunlara riayət etməməsi və insan hüquqlarına qarşı pozucu fəaliyyətləri tərəqqipərvər insanların nifrət hədəfinə çevrilib.

BMT-nin Dekolonizasiya üzrə Xüsusi Komitəsinin ildə bir dəfə təşkil edilən regional tədbirində iştirak edən Yeni Kaledoniyanın BMT-dəki nümayəndəsi baş verən bütün hadisələri toplanı iştirakçılarındən diqqətini çatdırıb: "Bölgədə baş verən hadisələrə görə kənar dövlətlərin, xüsusilə Azərbaycanın günahlandırılması tamamilə yolverilməzdir. Yaxşı olardı ki, fransız rəsmiləri kanakların fikirlərini dinləsin, onların istəklərinə hörmət etsin. Həmçinin kolonial siyasətdən əl çəksinlər. Müasir zamanda hələ də köh-

nə üsullarla idarəetmə tamamilə yolverilməzdir. Fransa hökumətinin hər iki palatasında zorla qəbul edilən qanun layihəsi əlbəttə ki, yerli əhali-nin ürəyinə deyil və bütün insan hüquqları və azadlıqları burada məhdudiyətlərə məruz qalır. Eyni zamanda Fransa çalışır ki, bölgədə hakim mövqeyini daha da möhkəmləndirsin. Bölgədə əhalini qorxutmaq, kənar miqrantları bölgəyə gətirməklə yerli kanak xalqını asimilyasiya etmək siyasəti uzun müddətdir ki, yürüdülməkdədir".

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, Fransa insan hüquqlarının tələb və tövsiyələri baxımından yubanmadan Yeni Kaledoniyaada müstəmləkəçilik siyasətinə son qoyulmalıdır.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"

"Böyük qayıdış" proqramı sürətlə icra olunur

Növbəti sakinləri Susa qovuşdu

Bu kənddə ümumilikdə 215 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edildi

"Biz bu gün Ağdamdayıq, Füzulidəyik, Laçınday, Cəbrayılday, Zəngiləndəyik, Qubadlıday, Kəlbəcərdəyik, Şuşaday, Hadrutday, Xocalıday, Ağdərəday, Əsgəranday, Xankəndidəyik! Bu yeni dövr uğurla başlayır. Əminəm ki, uğurla da davam edəcək".

Prezident İlham Əliyevin fevralın 14-də keçirilən andiçmə mərasimində böyük qürur hissi ilə səsləndirdiyi bu fikirlər ona növbəti dəfə etimad göstərən xalqımıza bir daha əminlik bəxş etdi. Azərbaycan xalqı bu gün əmindir ki, dövlət başçısının ötən müddətdə verdiyi hər vəd reallaşdığı kimi, bu dəfə səsləndirdiyi fikirlər də qısa müddətdə öz təsdiqini tapacaq - işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda geniş quruculuq işləri yüksək sürətlə davam etdiriləcək və daha çox keçmiş məcburi köçkünlər yenə doğma yurda qayıdış sevincini yaşayacaqlar.

Belə də oldu, cənab İlham Əliyevin növbəti dəfə prezid-

entlik vəzifəsinin icrasına başladığı tarixdən ötən 100 gündə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada yenidənqurma və bərpa işləri intensiv şəkildə həyata keçirildi, müasir şəhərsalma qaydalarına uyğun olan yaşayış yerləri quruldu, tarixi şəhərlərimizin və kəndlərimizin bərpası ilə bağlı özəvlənən işlər icra edildi. Bu 100 günün tamamında daha bir qrup keçmiş məcburi köçkün yurd həsrətinə son qoyuldu. Laçın rayonunun Susa kəndinə yola salınan növbəti köç karvanı ilə 39 ailə, 140 nəfər dədə-baba ocağına qovuşmağın xoşbəxtliyini yaşadı. Beləliklə, Susa kəndində ümumi-

likdə 215 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edildi. Xatırladaq ki, Susa kəndi ilk sakinlərinə mayın 10-da qovuşub. Həmin gün 20 ailənin (75 nəfər) köçürülməsi təmin olub. Susa kəndinin möhürü bu ay sakinlərinə qovuşması həm də ona görə qürurvericidir ki, bu kənd 1992-ci ilin mayında işğal olunmuşdu. O zaman Susa 53 ailə - 203 nəfər yaşayırdı.

Dövlət başçısının tapşırıqlarına uyğun olaraq, kənddə bütün işlər ən yüksək səviyyədə həyata keçirilir. Tamamilə yenidən salınaraq istifadəyə verilən Susa kəndinin ümumi sahəsi 25 hektardır. Burada 13 ikiotaqlı, 28 üçotaqlı, 14 dördotaqlı və 4 beşotaqlı fərdi ev tikilib. Kənddə 132 yerlik məktəb binası, 50 yerlik uşaq bağçası inşa edilib. Sakinlərin asudə vaxtlarının

səmərəli təşkili üçün istirahət parkı və müxtəlif uşaq meydanları salınıb.

Susa kəndində evlərin, sosial obyektlərin və küçələrin işıqlandırılması "yaşıl enerji"dən istifadə ediləcək. Prezident İlham Əliyev bu kəndə səfəri zamanı görülmüş işlərlə tanış olub, evlərinin köçmüş sakinlərlə görüşüb, "Azərerenji" ASC-nin "Zabux" və "Qarıqışlaq" Kiçik-Su Elektrik stansiyalarının açılışlarında iştirak edib. Susa kəndinin sakinləri uzun illərin həsrətindən sonra doğma ocaqlarına dönməyin, bu yerlərdə yenidən qurub-yaratmağın verdiyi sevinc, qürur hissini dövlət başçısı ilə paylaşmış, minnətdarlıqlarını bildirmişlər.

Düşməndən azad olan ərazilərimizin tam məskunlaşmasına, keçmiş məcburi köçkünlərin hər birinin yurd həsrəti-

nin bitməsinə çox az qalıb. 2026-cı ildə Böyük qayıdışın birinci mərhələsi bitənə qədər Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada 140 min nəfərin, 34 min 500 ailənin dədə-baba torpaqlarında daimi məskunlaşması təmin ediləcək.

Artıq 1844 ailə - 7193 nəfər keçmiş məcburi köçkün dədə-baba torpağına qovuşub. İndiyədək 175 ailə (871 nəfər) Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə, 20 ailə (90 nəfər) Tərtər rayonunun Talış kəndinə, 493 ailə (1838 nəfər) Laçın şəhərinə, 822 ailə (3132 nəfər) Füzuli şəhərinə, 217 ailə (823 nəfər) Laçın rayonunun Zabux kəndinə, 59 ailə (215 nəfər) Laçın rayonunun Susa kəndinə, 58 ailə (224 nəfər) Şuşa şəhərinə qayıdıb.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Doğma yurdu qayıdan Laçın sakini: "Üç il ərzində belə şəraitin yaradılması bizə möcüzə kimi görünür"

"Üç il ərzində belə şəraitin yaradılması bizə möcüzə kimi görünür. Bunu yalnız Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, dövlətimiz edə bilərdi".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu jurnalistlərə açıqlamasında Laçın sakini Tofiq Zülfiqarov deyib.

O bildirib ki, bütün laçınlar bu günü səbirsizliklə gözləyirdilər: "Başda dövlətimizin başçısı olmaqla, bu işləri görə hər kəsə minnətdarlığımızı bildiririk. Şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirik. Bu günlərə görə Ali Baş Komandanımıza, şəhidlərə borcluyuq".

Laçın sakini: "Uzun illərdir bu günləri həsrətlə gözləyirdik"

"Doğma yurduma çatmaq üçün səbirsizlənirəm. Uzun illərdir bu günləri həsrətlə gözləyirdik".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Bakıda Laçın rayonunun Susa kəndinə yola düşən keçmiş məcburi köçkün Sürayə Ağayeva söyləyib. "Dövlətimiz bizim üçün Bakıda bütün şərait yaratsa da,

doğma torpaq məni çəkir. Doğma el-obama - Laçın rayonuna, öz kəndimə qayıdıram. Bize bu günləri yaşadan Ali Baş Komandan İlham Əliyevə öz minnətdarlığımı bildirirəm. Qəhrəman şəhidlərimizə Allahdan rəhmət, qazilərimizə şafa diləyirəm", - deyərək Susa sakini əlavə edib.

"İkinci Qarabağ müharibəsinin başa çatmasından ötən müddət ərzində Azərbaycan bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, bir çox ölkənin bacarmadığı nəhəng layihələri təkbaşına reallaşdırmağa qadirdir. Həç bir ölkədən yardım almadan vıran edilmiş şəhər, qəsəbə və kəndlərə yeni nəfəs verməklə Azərbaycan qüdrətli dövlət olduğunu təsdiqlədi. Bütün bu reallıqların yarıdıcısı, şübhəsiz ki, Prezident İlham Əliyevdir".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a siyasi şərhçi Emin Bağırov söyləyib. O bildirib ki, bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada iqtisadi rayonları nəhəng tikinti meydançasını xatırladır. Azad olunmuş bütün ərazilərimizdə geniş bərpa-quruculuq işləri həyata keçirilir. İlk növbədə mövcud olmayan infrastrukturun bərpası maliyyələşdirilir. Əslində, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada işğaldan

Qarabağın dirçəldilməsi qüdrətimizin göstəricisidir

azad olunan sonra dövlətimiz əsas diqqəti mənzil tikintisi və məcburi köçkünlərin geri qayıtması üçün texniki şəraitin təmin edilməsinə yönəldib. Vətəndaşlarımızın tarixi yurd yerlərinə qayıtmaqları üçün intensiv olaraq kifayət qədər irimiqyaslı bir neçə problem - nəqliyyat-yol infrastrukturunu, həmçinin su, işıq və qaz təchizatı məsələləri həll edilir.

Bu torpaqlarda sosial infrastrukturun qurulması son dərəcə vacibdir, çünki onun olmaması əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi baxımından ciddi problemlər yaradır. Azərbaycan bütün çətinliklərin öhdəsindən uğurla gəlir. Görülən işlər isə bunun bariz nümunəsidir. Keçmiş qaçqın və məcburi köçkünlərin artıq qayıdışları qəsəbələrdə bu

problemlər öz həllini tapıb, sakinlərin qayıdışına başlanılıb, Kəlbəcər və Qubadlı rayonlarında isə zəruri infrastruktur layihələri başa çatdıqdan sonra insanlar bu yurd yerlərinə də qayıdacaqlar.

Vətənonə dönmə keçmiş məcburi köçkünlərin işlə təmin olunmaları üçün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə iş yerləri yaradılır. Buna nail olmaq üçün investisiyalar sənaye sektoruna, kənd təsərrüfatına və digər sahələrə yönəldilir. Bu prosesə xərçəndənən kapital da cəlb olunur. Məsələn, Özbəkistan işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasında bizə qardaş dəstəyi təklif edən ilk ölkələrdən biridir. Ümumiyyətlə, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada toxuculuq sektorunda birgə işlərin görülməsi nəzərdə tutulur. İlk mərhələdə 400-dən

çox yeni iş yerinin açılması planlaşdırılır. Statistika görə, 2023-cü ildə Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş rayonlarında 1271 iş yeri açılıb.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra ən böyük problemlərdən biri işğaldan azad edilmiş ərazilərin minna və parlanmış hərbi sursatlarla təmizlənməsidir. Bu məsələ ölkə rəhbərinin, dövlət qurumlarının, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının, qeyri-hökumət təşkilatlarının, kütləvi informasiya vasitələrinin diqqət mərkəzindədir. Azərbaycan Ermənistan tərəfindən torpaqlarımızda yerləşdirilmiş minnərlərdə bəzən mülki bəşərliklərin bütünlüyü pozulmuşdur. Dövlət başçısının bildirdiyi kimi, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə baş verən hər bir minna partlayışı

Ermənistanın törətdiyi hərbi cinayətlərin uzun siyahısının davamıdır. Postmüharibə dövründə onlarla Azərbaycan vətəndaşı həlak olub, ağır yaralanıb.

Azad olunmuş ərazilərimizin dirçəldilməsi dövlətimizin əsas prioritetlərindən biridir və buna görə də minnətdarlığımızı qeyd etməyə hazır oluruq. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada iqtisadi rayonların dirçəldilməsi ilə bağlı layihələr Azərbaycanın növbəti illərdə həyata keçirdiyi ən böyük iqtisadi siyasət təşəbbüsləri sırasındadır.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpasının ikinci mərhələsində bütö vəsaitləri əsasən şəhərsalma standartlarına uyğun müasir texnologiyalardan istifadə etməklə yaşayış komplekslərinin tikintisinə, zəruri infrastrukturun, mühafizə sisteminin yaradılmasına, əhalinin məşğulluğu, o cümlədən biznesin aparılması üçün şəraitin yaradılmasına yönəldiləcək. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada şəhər və kəndlərdə "ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyası sürətlə həyata keçirilir.

Bununla yanaşı, nəqliyyat kommunikasiyalarının qurulması Azərbaycanın bütün regionun iqtisadi inkişafına tökən verən amildir. Eyni zamanda, hava limanları regionun əhəmiyyətini artırır və onun dünya iqtisadiyyatına tam inteqrasiyası üçün yeni imkanlar yaradır.

Hava limanlarının olması investora bəşərliklərinə daha fəal gəlməsinə səbəb olur. Hazırda fəaliyyət göstərən Füzuli, Zəngilan hava limanları və tikilməkdə olan Laçın aero-

portu vasitəsilə ixrac əməliyyatlarının həyata keçirilməsi, şübhəsiz ki, ölkə iqtisadiyyatının şəxələndirilməsinə öz töhfəsini verəcək.

Emin Bağırov sonda qeyd edib ki, qayıdış proqramı sürətlə həyata keçirilir. Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada regionların iqtisadi inkişafı vətəndaşların rahat yaşaması və sosial təminatı üçün şərait yaradacaq. Bu prosesin həyata keçirilməsi böyük vəsait və vaxt tələb edir. Azərbaycan dövləti və xalq güclü xarakter nümayiş etdirərək azad olunmuş ərazilərdə yeni həyat qurur.

Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən bütün bu genişmiqyaslı layihələr Azərbaycanın yeni dövrdə daha da güclənməsinə xidmət edir. Ölkə rəhbərinin iştirakı ilə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdada sənaye müəssisələrinin və digər sosial obyektlərin təməlinin qoyulması, tikinti-quruculuq işlərinin geniş vüsət alması, ən müasir texnologiyaların tətbiqinə önəm verilməsi də bunu göstərir.

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac boru kəmərinə Səngəçal terminalından ilk neftin vurulmasından 19 il keçir. 2005-ci il 25 may günü təqvimdə həm də BTC-nin Azərbaycan hissəsinin istifadəyə verildiyi tarix kimi qeyd olunur.

Təkcə ölkəmizin deyil, bütün regionun həyatında mühüm əhəmiyyəti olan bu hadisə ilə bağlı Bakıda və Səngəçalda keçirilən tədbirlərdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə yanaşı, Türkiyənin, Gürcüstanın və Qazaxıstanın dövlət başçıları da iştirak etmişdilər.

Zaman irəlilədikcə BTC-nin önəmi də artır. Kəmərin əhəmiyyətli işləyən ölkəmizə, eləcə də regiona gətirdiyi gəlirləri çoxaldır. Beləliklə, bu boru xətti istifadəyə verildikdən sonrakı illərdə ölkəmiz böyük həcmdə valyuta ehtiyatları əldə edib. Azərbaycan dövləti bu ehtiyatları somərəli istifadə edərək onları ölkənin əsas inkişaf istiqamətlərinə yönəldib. Ölkəmizdə neft kapitalı insan kapitalına çevrilib.

Bu kəmərin bir əhəmiyyəti də ondan ibarətdir ki, özündən sonra neçə-neçə digər layihəyə yol açıb. Başqa sözlə, Bakı-Tbilisi-Ceyhandan başlayan yol geniş dəhlizlərə qovuşub. BTC-nin çəkilişini tarixi hadisə adlandıran Prezident İlham Əliyev onu həm də yüksək dəyərləndirmişdir: "Əgər o kəmərlənməyirdi, Azərbaycan öz nefti və ondan sonra qaz potensialını dünya bazarlarına çatdırma bilməzdi. Beləliklə, dəhliz yaradıldı. Xəzər dənizi-Qara dəniz-Aralıq dənizi əməkdaşlıq formatı formalaşmışdır. Xəzər dənizini Aralıq dənizi ilə birləşdirən Bakı-Tbilisi-Ceyhan bu gün uğurla fəaliyyət göstərir və başqa ölkələrə də xidmət edir. Dəhliz formalaşandan sonra əlbəttə ki, Azərbaycan öz tranzit rolunu oynamağa başlamışdır. Bu gün biz qeyd edə bilərik ki, artıq Azərbaycan öz coğrafi vəziyyətdən, logistika imkanlarından tam şəkildə istifadə edir".

BTC haqlı olaraq dünya enerji təhlükəsizliyinin əsas elementlərindən biri sayılır. Bu, həqiqətən üçüncü minilliyin nəhəng mühəndis qurğusudur.

BTC Azərbaycanı həm də tranzit ölkə kimi tanıtdı

Kəməre ilk neftin vurulduğu vaxtdan 19 il keçir

Çünki bu boru xətti bütün Avrasiya məkanında mövcud olan analoji kəmərlər arasında öz unikalığı ilə seçilir.

Azərbaycanın, Gürcüstanın və Türkiyənin ərazisindən keçərək 1768 kilometr məsafə qət edən xəttin burları bütün marşrut boyu torpaq altında basdırılıb. Bu da müasir dövrdə karbohidrogenlərin ən etibarlı nəql vasitəsi sayılır. Belə ki, təhlükəsizlik təmin edilir. Kəmərin bir sıra özəmətlili yerüstü qurğuları, o cümlədən 8 nasos stansiyası var. Səngəçaldakı baş nasos stansiyasından sonra ikinci stansiya yenə də Azərbaycanın ərazisində - Yevlaxda yerləşir. İki stansiya Gürcüstanda, dördü isə Türkiyədədir. Xəttin gündüzlük ötürücülük gücü 1,2 milyon barel təşkil edir. Keçdiyi ərazilərin coğrafiyasından asılı olaraq BTC 46, 42 və 34 düymlik borulardan çəkilib. Belə ki, kəmərin öz marşrutu boyu bir neçə dəfə silsiləsi qət edilir, o cümlədən 2830 metr yüksəkliyə qalxır, eləcə də 3000 yol, dəmir yolu, yeraltı və yerüstü kommunikasiya xətti, eni 500 metrə qədər Ceyhan çayının keçidi də daxil olmaqla 1500-dən çox su hövzəsi ilə kəşşir.

Ceyhana yaxınlaşarkən kəmərin yenedən dəniz səviyyəsinə enir. Xəzəri, Qara dənizi və Aralıq dənizini birləşdirən polad kəmərin BTC-ni "Üç dənizin əfsanəsi" də adlandırılır. O, eləcə də xalqları və ölkələri bir-birinə yaxınlaşdırır. Azərbaycanın 13 rayonundan - Qaradağ, Abşeron, Hacıqabul, Ağsu, Kürdəmir, Ucar, Ağdaş, Yevlax, Goranboy, Samux, Şəmkir, Tovuz və Ağstafadan keçən kəmərin ölkəmizdə 443, Gürcüstanın 7 bölgəsində 249 və Türkiyənin 9 rayonunda 1076 kilometrlik yolboyu uzanır.

BTC tam sistem kimi 2006-cı ilin ortalarında istifadəyə verilib. Əməliyyatçı BP şirkətinin məlumatına görə, istismara verildikdən 2024-cü ilin birinci rübünün sonundakı beş rübrü kəmərin vasitəsilə ümumilikdə təqribən 568 milyon ton (4,3 milyard barel) xam neft nəql edilmiş və Ceyhanda 5629 tankərə yüklənərək dünya bazarlarına göndərilib. Bu ilin birinci rübü ərzində BTC ilə ixrac olunmuş təqribən 7 milyon ton (texminən 54 milyon barel) xam neft və kondensat Ceyhan terminalında 72 tankərə yüklənib və yola salınıb.

Hazırda BTC, əsasən, Azərbaycanından "Azəri-Çıraq-Günəşli" nefti və "Şahdəniz" kondensatı daşıyır. Bundan əlavə, BTC Xəzərin digər regional xam neft və kondensat həcmlərini (Qazaxıstan və Türkmənistan, SOCAR-in AÇQ-dən kənar hasilat həcmləri) də nəql edir.

Xatırladaq ki, hazırda BTC Ko-nun səhmdarları BP (30,10 faiz), SOCAR (25 faiz), MOL (8,90 faiz), "Ekvinor" (8,71 faiz), TPAO (6,53 faiz), "Eni" (5 faiz), "TotalEnergies" (5 faiz), İTOÇU (3,40 faiz), İNPEKS (2,50 faiz), "EksomMobil" (2,50 faiz) və ONGCVIDES (2,36 faiz) şirkətləridir.

Flora SADIQLI, "Azərbaycan"

Orhan AYDIN: "Türk dövlətləri orta "Turan" brendi ilə məhsul ixrac edə bilər"

"Türk dövlətləri vahid "Turan" brendi altında mallar, o cümlədən sənaye məhsulları ixrac edə bilər".

Bunu Türkiyə Birləşmiş Sənaye Bölgəsi (OSTİM) İdarə Heyətinin sədri Orhan Aydın Ankarada jurnalistlərlə söhbətində deyib. AZƏRTAC xəbər verir ki, onun sözlərinə görə, Türkiyə türk dövlətləri, o cümlədən Azərbaycanla əlaqələrin dərinləşməsinə xüsusi önəm verir.

"Azərbaycanda Vətən müharibəsi illərində OSTİM-də istehsal olunan bir çox növ hərbi məhsullardan istifadə olunub", - deyər Aydın

xatırladı. Sənaye zonası idarə heyətinin sədri Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının işğaldan azad edilmiş ərazilərinin tezliklə bərpası üçün respublikanın sənaye məhsullarına tələbatını öyrənmək məqsədilə Azərbaycana səfər planlarını da bölüşüb.

OSTİM-in rəhbəri Qazaxıstan və Özbəkistan da daxil olmaqla, digər türk dövlətləri ilə sıx tərəfdaşlıq əlaqələri qurmağa hazır olduqlarına da diqqət çəkib. "Biz OSTİM-in nailiyyətlərinin öyanı sübutu kimi Türkiyənin sənaye zonalarının yaradılması sahəsində uğurlu təcrübəsini bölüşməyə hazırıq", - deyər Aydın bildirib.

"Azərbaycanla bağlı tərəfdaşlıq sazişini yekunlaşdırmaq üzrəyik"

"Azərbaycanla Dünya Bankı arasında tərəfdaşlıq hər iki tərəf üçün son dərəcə vacibdir". Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Dünya Bankının icraçı direktoru Dominique Favre deyib.

Onun sözlərinə görə, tərəflər arasında "yaşıl iqtisadiyyat", bərpa olunan enerji sahələrində, o cümlədən innovativ rəqəmsal aspektlərdə əlaqələri inkişaf etdirməklə bağlı

ideyalar mövcuddur. "Bu çox perspektivli tərəfdaşlıqdır. Biz tərəfdaşlığımızın daha da güclənməsini gözləyirik. Hazırda növbəti 5 il üçün Azərbaycanla bağlı tərəfdaşlıq sazişini yekunlaşdırmaq üzrəyik. Biz bunu Ölkə Tərəfdaşlıq Çərçivə Sənədi adlandıırıq. Bu, təşkilatla Azərbaycan arasında əlaqələrin inkişafı baxımından ambisiyalı sənəd olacaq", - deyər Dünya Bankının icraçı direktoru qeyd edib.

Yanvar-aprel ayları Türkiyədə Azərbaycan kapitalı ilə qeydiyyatda alınan şirkətlərin sayı açıqlanıb

2024-cü ilin yanvar-aprel ayında Türkiyədə Azərbaycan kapitalı ilə 72 şirkət qeydiyyatda alınıb ki, bu da 2023-cü ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 20 şirkət azdır.

Trend xəbər verir ki, bu barədə Turkiye Ticaret ve Sənaye Palatasından (TOBB) məlumat verilib.

Məlumatda qeyd olunur ki, hesabat dövründə qeydiyyatda alınan Azərbaycan şirkətlərinin sayının azalması ilə yanaşı, onların ümumi kapitalı da azalıb.

"Hesabat dövründə Türkiyədə qeydiyyatda alınan Azərbaycan şirkətlərinin məcmu kapitalı 47,4 milyon türk lirəsi olduğu halda,

2023-cü ilin eyni dövründə bu rəqəm 83,5 milyon türk lirəsi təşkil edib", - deyər TOBB-dən bildirilib.

Qurumdan o da qeyd olunub ki, 2024-cü ilin yanvar-aprel ayında Azərbaycan şirkətlərinin öksəriyyəti İstanbulda (59) qeydiyyatda alınıb.

"İstanbulda qeydiyyatdan keçən Azərbaycan şirkətlərinin ümumi kapitalı 43,4 milyon türk lirəsi təşkil edib", - deyər TOBB-dən qeyd edilib.

Məlumatla əsasən 2024-cü ilin yanvar-aprel ayında Türkiyədə Azərbaycan kapitalı ilə 35 ticarət şirkəti qeydiyyatda alınıb.

Qalan şirkətlər iqtisadiyyatın digər sahələrində iştirak edir.

Qobustanda günəş-elektrik stansiyasının tikintisi üzrə tenderə ABŞ şirkətləri dəvət olunub

ABŞ şirkətləri Qobustanda 100 meqavatt gücündə günəş-elektrik stansiyasının layihələndirilməsi, tikintisi və istismarı üzrə tenderə iştiraka dəvət olunub.

Bu barədə Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agent-

liyinin (AREA) direktoru Cavid Abdullayev ABŞ nümayəndə heyəti ilə görüşündə məlumat verilib.

"May ayında Azərbaycanla bərpa olunan enerji mənbələri (BEM) obyektinə əsaslanaraq edilmiş bu ilk açıq beynəlxalq hərraca marağ çox yüksəkdir", - C.Abdullayev deyib.

AREA direktorunun sözlərinə görə, əcnəbi şirkətlərlə əməkdaşlıq çərçivəsində yaradılacaq "yaşıl enerji" obyektləri global enerji keçidində və Azərbaycan tərəfindən iqlim hədəflərinin reallaşdırılmasına imkan yaradacaq.

Qeyd edək ki, Azərbaycan baş il ərzində ölkənin ümumi enerji balansında BEM imkanlarını 30-33 faizə çatdırmağı planlaşdırır.

İlin birinci rübündə ölkə üzrə 22,5 min yeni iş yeri açılıb

2024-cü ilin I rübündə Azərbaycanda 22,5 min yeni iş yerləri açılıb. Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu göstəricinin həcmi 25,9 faiz artıb.

DSK bildirir ki, 2024-cü ilin yanvar-mart ayları ərzində Azərbaycanda mövcud müəssisə və təşkilatlarda 20 037, yeni

müəssisə və təşkilatlarda isə 2 265 yeni iş yeri açılıb.

Cari ilin I rübündə Azərbaycanda 2 955 yeni müəssisə və təşkilat, 21 781 yeni fərdi sahibkarlıq subyekti yaradılıb. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yeni yaradılan müəssisə və təşkilatların sayı 27, yeni yaradılmış fərdi sahibkarlıq subyektlərinin sayı isə 27,4 faiz azalıb.

Yanvar-aprel aylarında 65 min pensiya, müavinət və təqaüd proaktiv qaydada təyin edilib

Cari ilin 4 ayında 65 min pensiya, müavinət və təqaüd təyinatı elektron sistemlər üzərindən proaktiv qaydada həyata keçirilib. Onlardan 15 mini pensiya, 50 mini müavinət və təqaüd təyinatları olub.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən 2019-cu ilin əvvəlindən başlayaraq sosial təminat növləri üzrə ödənişlərin təyinatı elektronlaşdırılıb.

Proaktiv təyinat mexanizmi vətəndaşların sosial təminat növlərinə hüquqları yaranmış halda mürciat olunmadan və sənəd təqdim

edilmədən müvafiq sosial ödənişlərin təyinatının e-sistem üzərindən avtomatik şəkildə həyata keçirilməsinə imkan verir.

Azərbaycanda aparılan iqtisadi siyasətin əsas hədəflərindən biri də ölkənin sənayeləşməsidir. Qeyri-neft-qaz sənayesinin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən islahatlar çərçivəsində ölkədə yüksək texnologiyalarla təmin edilmiş onlarla sənaye müəssisəsi fəaliyyətə başlamışdır. Həmin müəssisələrdə istehsal olunan məhsullar bu gün ölkənin daxili tələbatını ödəməklə yanaşı, dünya bazarına da çıxarılır.

Konkret rəqəmlərə müraciət edək: 2023-cü ildə Azərbaycanda qeyri-neft-qaz məhsullarının ixracı 2022-ci ilə müqayisədə real ifadədə 5,2 faiz artaraq dəyəri 3 milyard 33,7 milyon dollara çatmışdır. Dünya Bankının məlumatına görə, ÜDM-də sənayenin (mədənçixarma, emal, elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsal təchizatı, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı) payına görə Azərbaycan ümumilikdə dünya üzrə orta göstəricidən, həmçinin Mərkəzi Avropa və Baltik, Avrozonada, İqtisadi Əməkdaşlıq və İnkişaf Təşkilatı ölkələrindən öndədir.

Azərbaycanda qeyri-neft-qaz sənayesinin inkişafında sənaye zonaları (parklar və məhəllələri) önəmli rol oynayır. Burada fəaliyyət göstərən müəssisələr yüksək texnologiyalarla təchiz olunduğu üçün dünya bazarına rəqabətqabiliyyətli məhsul ixrac edə bilər. Yenə də statistikadan konkret rəqəmlər: fəaliyyətə başlanmış dövrdən sənaye parkları və məhəllələrinə özlər sektor tərəfindən ümumilikdə 6,7 milyard manatdan çox sarmaya yatırılıb, bu hesabla

11 mindən artıq daimi iş yeri yaradılmış, dəyəri 12,1 milyard manatdan çox məhsulları istehsal edilmiş və həmin məhsulların 3,8 milyard manatdan çox hissəsi ixrac olunmuşdur.

Dövlət Statistika Komitəsindən verilən məlumata görə, cari ilin yanvar-aprel aylarında ölkə üzrə qeyri-neft-qaz sektorunda sənaye məhsulları istehsalı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 8,7 faiz artmış, sənayedə qeyri-dövlət sektorunun payı 80,8 faizə çatmışdır. Ümumi istehsalın 89,7 faizi sənaye məhsulları istehsalı, 10,3 faizi isə sənaye xarakterli xidmətlərin göstərilməsi hesabına yaranmışdır.

Emal sənayesi qeyri-neft-qaz sektorunda böyük çəkiyə malikdir. Burada 4 ay ərzində 6 milyard 184,5 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş və sənaye xarakterli xidmətlər göstərilməmişdir. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə içki istehsalında 27,5, titətin məmulatları istehsalında 19,9, qida məhsulları istehsalında 0,7 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Sözgedəndən dövr ərzində neft məhsullarının istehsalın-

da da artım qeydə alınmışdır. Belə ki, yanvar-aprel aylarında sözügedən sektorda 1 milyard 781,4 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuşdur ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 5,3 faiz artım deməkdir. Neft məhsullarının istehsalında neft bitumu istehsalı 19,1, avtomobil benzini istehsalı 8,5 faiz artmış, sürükü yağlarının istehsalı isə 3,8 faiz azalmışdır.

Məlumdur ki, Azərbaycanda kimya sənayesi hələ sovetlər dövründən respublika iqtisadiyyatında sanballı çəkiyə malik olmuşdur. İndi bu sahə özünün əhatə dairəsinə daha da genişləndirərək yeni dövriyyəni yaşayır. Cari ilin yanvar-aprel aylarında kimya sənayesi, ocaqlıq məhsullarının, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsal sahələrində 709,3 mil-

yon manatlıq məhsul istehsal edilmişdir. Ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 30,5, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 8,6, ocaqlıq məhsullarının istehsalı 6,4 faiz artmışdır.

Hesabat dövründə metallurgiya sənayesi və hazır metal məmulatlarının istehsalı sahələrində isə 418,7 milyon manatlıq məhsul istehsal olunmuş, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalında 55, hazır metal məmulatlarının istehsalı sahəsində 12,6 faiz artım müşahidə olunmuşdur.

Ölkəmizdə yeni olan, ancaq sürətlə inkişaf edən sahələrdən biri də kompüter, elektron və optik məhsulların, elektrik avadanlıqlarının istehsalı sahələridir. Cari ilin yanvar-aprel aylarında bu sahələrdə 65,1 milyon manatlıq

məhsul istehsal olunmuşdur. Keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə kompüter, elektron və optik məhsullarının istehsalı 31,3, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 17,7 faiz artmışdır. Notbukların istehsalında 3,1, güc transformatorlarının istehsalında 2,3 dəfə artım müşahidə edilmişdir.

Ölkəmizdə qeyri-neft-qaz sənayesinin inkişafı dayanıqlı və rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyatın formalaşmasında önəmli rol oynayır. Digər tərəfdən bu, ölkənin neft gəlirlərindən asılılığını azaldır, həmçinin ölkənin maliyyə sabitliyinə töhfə verir. Dünya təcrübəsi göstərir ki, sənayenin inkişafı və iqtisadiyyatın saxələndirilməsi böhranlı dövrlərdə ölkənin müqavimət göstərmək gücünü artırır.

Rüstəm KAMAL, "Azərbaycan"

ŞUŞA İslam dünyasının mədəniyyət paytaxtıdır

● Qarabağ Azərbaycandır!

Şuşa dostluq və qardaşlıq mərkəzinə çevrilib

Xalqımızın tarixinin ön qürurverici səhifələrinin yazıldığı qəhrəman Şuşa yalnız işğaldan azad olunmuş torpaqlarda aparılan quruculuq, abadlıq, bərpa işlərinin mərkəzi kimi deyil, eyni zamanda daha çox siyasi, humanitar, diplomatik mərkəz kimi dünyanın diqqətini cəlb etməkdədir.

2020-ci il noyabrın 8-i Azərbaycan tarixinə şanlı gün kimi əbədli yazıldı. Şuşanın işğaldan azad olunduğu gün Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Zəfər Günü, 2022-ci il ölkəmizdə "Şuşa ili" elan edildi.

Şuşa 2021-ci ildə Azərbaycanın, 2023-cü ildə isə türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı seçildi. Dünyada az şəhər tapılır ki, üç il mədəniyyət paytaxtı adına layiq görülsün.

Azərbaycan tarixi-mədəni, ictimai-siyasi həyatının mühüm mərkəzlərindən biri olub islam mədəniyyətinin zənginliklərini dolğun təzahür etdirən Şuşaya xüsusi ehtiramın ifadəsi olaraq 2023-cü il sentyabrın 25-də Qəter Dövlətinin paytaxtı Doha şəhərində keçirilən İslam Dünyası Mədəniyyət Nazirlərinin 12-ci Konfransında Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri 2024-cü il üçün islam dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edildi. İftixarla deyə bilərik ki, bu gün Şuşa yalnız islam dünyasının homroylik mərkəzi kimi yox, ölkəmizə dost, qardaşlıq münasibəti bəsləyən dövlətlərin əməkdaşlığının, müttəfiqlik münasibətlərinin daha da genişləndirilməsində özünəməxsus rol oynayan şəhərə çevrilib. Bu gün Şuşa haqq işi uğrunda apardığı mübarizədə Azərbaycanın ədalətli mövqeyini dəstəkləyən dövlət başçılarının görüş yeridir.

Təsədüfi deyil ki, 2021-ci il iyunun 15-də dili, tarixi, mədəniyyəti və məqsədi bir olan Azərbaycan və Türkiyə arasında "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi" də məhz bu şəhərdə imzalandı. Bununla da iki qardaş dövlət arasında münasibətlərin yeni inkişaf mərhələsi başlandı. Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizliyinin bir çox aspektini əhatə edən Şuşa bəyannaməsi Horbi Doktrində nəzərdə tutulan xarici hərbi və siyasi təhdidlərin neytrallaşdırılmasında və ya onlara qarşı balans yaradılmasında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Beləliklə, bir dövlətin təhlükəsizliyinin, ərazi bütövlüyünün təhdid edilməsi digəri üçün də təhdid kimi qəbul edilir və lazımı tədbirlərin həyata keçirilməsi öhdəliyini yaradır...

Bu gün ölkəmizdə səfərdə olan dövlət başçılarının işğaldan azad olunmuş ərazilərə səfərləri mütəmadi xarakter alıb. Təmli qardaş Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən qoyulan bu önəmli Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Qazaxıstan Prezidenti Kasım-Jomart Tokayev, Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarov və Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko tərəfindən də davam etdirilib.

Bu günədək Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko ölkəmizə dövlət səfərində qeyd etməliyi. Səfər iki ölkə arasında müxtəlif sahələri əhatə edən münasibətlərin

inkişafı baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. Səfər çərçivəsində keçirilən görüşlər zamanı səsləndirilən fikirlər, aparılan müzakirələr deməyə əsas verir ki, tərəflər arasında strateji tərəfdaşlıq və qarşılıqlı etimada əsaslanan münasibətlər bundan sonra daha uğurla inkişaf edəcək. Belarus Prezidenti Azərbaycanla münasibətdə hər zaman ədalətli mövqə sərgiləyib, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü hər zaman dəstəkləyərək prinsipial mövqə nümayiş etdirib. Təsədüfi deyil ki, dövlətimizin başçısı Belarus şirkətlərini Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgələrinin bərpasında fəal iştirakə dövlət edib. A.Lukaşenko da öz növbəsində Belarus şirkətlərinin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə quruculuq işlərinə qoşulmağa hazır olduğunu bildirdi. O, Azərbaycanla Belarus xalqları arasında

dərin hörmət və sıx münasibətlərin olduğunu vurğulayıb.

Aleksandr Lukaşenkonun Füzuli və Şuşa şəhərlərinə səfəri iki ölkə arasında əsl dostluğun nümunəsi idi. Prezidentlərə Şuşa səfəri zamanı bu gözəl məkanın baş planı barədə məlumat verildikdən sonra Şuşa şəhəri baş planı hazırlanarkən onun tarixi simasının qorunub saxlanılması əsas götürüldü. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında həyata keçirilən bütün layihələr tarixlə müasirliyin vəhdəti üzərində qurulub. Baş planda Şuşada orta, yüksək və qarışıq sıxlıqlı yaşayış binalarının inşası, şəhər mərkəzinin, yeni tikiləcək və qorunub saxlanılacaq tarixi binaların və abidələrin yerləri əksini tapıb. Hazırda baş plan əsasında Şuşada bərpa və yenidənqurma işləri davam etdirilir.

Şuşada Heydər Əliyev Fondu tərəfindən bərpa edilən Yarıdıcılıq Mərkəzində "Heydər Əliyev və Qarabağ" sergisinə baxan dövlət başçılarını eyni zamanda Bülbülün ev-muzeyində və Cıdır düzündə olublar. Prezidentlər Şuşada olarkən Azərbaycanın və Belarusun birgə istehsalı olan avtobus və Belarus Prezidentinin hədiyyə etdiyi traktorlara baxıblar.

Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenkonun işğaldan azad edilmiş Füzuli və Şuşa şəhərlərinə səfəri eyni zamanda bu ölkənin Azərbaycanın suverenliyinə hörmətli yanaşmasını, eyni zamanda ermənilərin dağıdıcı viran qoyduqları Şuşanın dostluq və qardaşlıq mərkəzi olmasını təsdiq edir.

*Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"*

● Tarixi günlər, xoş təəssüratlar

Doğma şəhərə qayıdışın sevinci

Bu günlərdə şuşalıların taleyində şadlıq, məmnunluq dolu anlar bir-birinə əvəz edir. Tarixi zafərdən sonra başlanan bərpa-quruculuq işləri, keçmiş məcburi köçkünlərin doğma şəhəri ziyarəti, davamlı keçirilən respublika səviyyəli və beynəlxalq görüşlər, festival-lar bu qəbildəndir.

Mayın 10-da yaşaınların sevinci isə heç bir ölcüyə, endazaya sığmırdı. Elə sakinlərin özləri də möhtəşəm qayıdışı və ölkə rəhbərliyindən mənzillərinin açarlarını qəbul etmələrini 2020-ci il noyabrın 8-də Prezidentin "Əziz Şuşa, sən azadsan!" bəyannaməsinin sonrakı xoşbəxtlikləri ilə müqayisə edirdilər.

Yazıçı-publisist Kərim Kərimli Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Şuşada birinci yaşayış kompleksinin açılışında şəhərə köçmüş ilk sakinlərlə görüşləri zamanı çıxışında deyib ki, dünyada Üzeyir bəyin musiqisindən gözəl musiqi yoxdur. Sizin Şuşa uğrunda, Qarabağ uğrunda, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda apardığınız mübarizəni yalnız Üzeyir bəyin musiqisi fonunda demək olar: gözəl, təntənəli, möhtəşəm və əbədli! Bütün bunlara görə çox şad olum!

Şuşa sakinini bildirib ki, təqribən 32 ildən sonra baş verən bu hadisənin tam qiymətini vermək indi çox az adama nəsihət ola bilər: "Cənab İlham Əliyevin və Mehriban xanım Əliyevanın tədbir-döşəməsi, yeni mənzillərin açarlarını sakinlərə şəxsən təqdim etmələri məsələyə dövlət rəhbərliyinin nə dərəcədə yüksək əhəmiyyət verdiyinin təsdiqidir".

Şəhid Vidadi Fərhadovun ailəsi də qala-şəhərimizə ilk qayıdışlardır. Əslində, mərhum Vidadi Aydın oğlu tarixi zəfərimizdən dərhal sonra burada bərpa-quruculuq işlərinə qatılıb. Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin mənzil-kommunal və təmir xidmətində mühəndis kimi çalışırdı. 2021-ci il sentyabrın 19-da erməni quldurlarının Şuşaya terror hücumunda iş yoldaşlarını süngərçiyə apararkən raket zərbəsinə tuş gəlib şəhadət zirvəsinə yüksəldi.

Fərhadovların yeni mənzilinin açarları həyat yoldaşı Gülbəniz Babayeva-Fərhadovaya təqdim olundu. Gülbəniz xanım Şuşanın hər daşının, ağacının, tikilisinin keçmişləri xatırladığı

Qurban MƏMMƏDOV

● Unudulmazlar

Repressiya tufanında qırılan Baharlı ömrü

Qarabağın tanınmış nəsilərindən biri olan Baharlıların övladı idi Məhəmməd Həsən bəy Vəliyev (Baharlı). O, 1896-cı ildə Şuşa şəhərində dünyaya gəlib. Adını daşdığı babası Mirzə Məhəmməd Həsən bəy savadlı adam idi. Ərəb, fars, rus dillərini mükəmməl öyrənmişdi. O, dövlət idarələrində məmur olmuşdu.

Məhəmməd Həsən bəy Vəliyev-Baharlının atası Nəcəf qulu bəy də dövrünə uyğun olaraq, əvvəlcə molla yanında təhsil almışdı. Sonra Şuşadan Bakıya gəlmiş, burada Hacı Zeynalabdin Tağıyevin açdığı gecə kursunda oxumuşdu. Qubermiya idarəsində iyirmi beş ilə yaxın tərcüməçi işləyən, Balaxanı kəndində neft quyuları alan Nəcəf qulu bəyi məşurlaşdıran şairliyi idi. Şeirələrini klassik üslubda və Şeyda təxəllüsü ilə yazırdı. Baharlının anası İmərət xanım Həsən bəy Zərdabinin bacısı Şirinxanım Məlikovanın qızı idi.

Məhəmməd Həsən bəy Bakıda əvvəlcə gimnaziyada oxudu. Təhsilini Kiyev Universitetinin İqtisadi-coğrafiya fakültəsində davam etdirdi. Universiteti 1915-ci ildə bitirdi.

M.Vəliyev-Baharlı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə qurulan Bakı Dövlət Universitetində dərslər dedi. 1919-cu il sentyabrın 30-da yaradılan Azərbaycan Dövlət Bankının ilk müdiri oldu.

Sovet hakimiyyəti illərində isə o, Azərbaycan SSR Dövlət Plan Komitəsində çalışdı. 1923-cü ildən fəaliyyət göstərən Azərbaycan Tədris

qıq və Təbliğ Cəmiyyətinin üzvləri sırasındaydı. Eyni zamanda 1937-ci ilədək gizli surətdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan İstiqlal Təşkilatının katiblərindən biri idi.

Həyatı dövrün ziddiyyətləri içərisində keçən ziyalının elmi yaradıcılığı da məhsuldar olub. Coğrafiyaçı, etnoqraf və iqtisadçı Baharlının "Azərbaycan" kitabı bu günədək ənənəvi itiməyib.

Baharlının "Azərbaycan" kitabı nəşr olunduğu gündən böyük diqqətlə qarşılanıb və təqdir olunub. Publisist, şair, ədəbiyyatşünas, tərcüməçi Əlabbas Müzəni bu kitabı oxumağı Azərbaycan türklərinin müqəddəs vətəndaşlıq vəzifəsi hesab edirdi. O vaxt

Türkiyədə olan yazıçı, ictimai xadim Yusif Vəzir Çəmənzəminli yazırdı: "Bakıda yeni basılan "Azərbaycan" ünvanlı kitabı aldım. "Coğrafi-təbii, etnoqrafik və iqtisadi mülhazat"dan ibarət bu əsər qiymətli cavanlarımızdan Məhəmməd Həsən Vəliyi (Baharlı) tərəfindən yazılıb. Azərbaycanca dair, ələlxüsus, milli sərətimiz haqqında tərəflı məlumat verən bu dəyərli əsəri hər bir azəriyə oxumaq və evində bulundurmaq tövsiyə edirəm".

Ancaq Məhəmməd Həsən bəy Vəliyev-Baharlının özü kimi "Azərbaycan" əsərinin də başı beləli oldu. O, repressiyaya məruz qaldıqdan sonra əsərinin yayılması da sovet hakimiyyəti illərində qadağan olundu.

Pedaqoq, iqtisadçı alim, etnoqraf Məhəmməd Həsən bəy Vəliyev-Baharlı dafələrlə həbs olundu. Solovki əsir düşərgəsinə sürgün edildi. Sürgündən 1926-cı ildə qayıtdı. 1930-cu illərin sonlarında sovet hökuməti repressiya siyasəti həyata keçirməyə başlayanda Azərbaycanın görkəmli ziyalılarından bir çoxu kimi onun da başının üstünə təhlükə aldı. 1937-ci ildə yenidən həbs olunan Məhəmməd Həsən bəy Vəliyev-Baharlıya bu dəfə ölüm hökümü verildi. Həmin il iyunun 27-də güllələndi.

*Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"*

Musiqi incilərimiz

Bu möcüzəli məkanda hara gətirən musiqi səsləri səni müşayiət edəcək, gah muğam, gah operalardan parçalar eşidəcəksən, bir az irlə gətirən yəndə xanəndələrə, çalğıçılara rast gələcəksən. Bir sözlə, musiqi sədaları ətrafı bürüyəcək, gecə yarınsadək müğənnilərin gah həzin, gah da şən bir ahenə dəlgəllənən mahnıları eşidəcəksən. Şuşanın möcüzəli kitabını vərələdikcə onun hər səhifəsində musiqinin bütün rəngləri, janrları ilə rastlaşacaqsan.

"Mirzə Hüseyn segah"

Bu muğam XIX əsrin əvvəllərində Şuşada yaranıb və formalaşıb. İlk dəfə Mirzə Hüseyn adlı şuşalı bir xanəndə tərəfindən yüksək sənətkarlıqla və məharətlə ifa edildiyinə görə onun adı ilə adlandırılıb. Muğamın ən mahir ifaçıları Cabbar Qaryağdıoğlu, Keçəçioğlu Məhəmməd və Xan Şuşinski olublar. İslam Abdullayev isə "Mirzə Hüseyn segahı"ni daha mükəmməl və inco zövqlə oxumuşdur.

"Həmid segahı"

"Həmid segahı" XIX əsrin ikinci yarısında, XX əsrin əvvəllərində yaşamış, "Rast" və "Segah" muğamlarının ən mahir ifaçılarından hesab olunan Malıbəyli Həmidin adı ilə adlandırılmışdır. "Yetim segahı" və "Orta segahı"ni özünəməxsus, orijinal şəkildə bir neçə variantda oxumağı ilə müasirlərindən fərqlənən xanəndə "Orta segahı"ni təkmilləşdirərək dəstgahı tarı sarı simlərində "muxalif" şöbəsinə başlayıb, zərif xallar, nəfəslər vuraraq bir qədər gozişdikdən sonra "hasara" keçməklə bu muğama yenilik gətirmişdir. Bunu dövrün musiqiçiləri öz ifalarında "Həmid segahı" adlandırmışlar.

"Şəkəroğlu şikəstəsi"

Bu zərpli muğam XIX əsrin ikinci yarısında Şuşada yaranmışdır. Onun sözlərini və musiqisini dövrünün məşhur tarzəni və xanəndəsi Şəkəroğlu Kərim yazmış və Azərbaycan musiqisi tarixinə "Şəkəroğlu şikəstəsi" kimi düşmüşdür. Əsasən Qarabağ və Gəncə xanəndələrinin repertuarına daxil olmuşdur. Muğamın ən mahir ifaçısı Xan Şuşinski idi. Üzeyir bəy Hacıbəyli "Əslilə və Kərəm", Müslüm Maqomayev "Şah İsmayıl", Zülfüqar Hacıbəyov "Aşiq Qərib", R.Qliyer "Şahsənəm" operalarında bu ritmik muğamdan istifadə etmişlər.

XX əsrin 30-cu illərində Səməd Vurğunun yazdığı "Azərbaycan" şeirindəki "Havalansın Xanın sösi, "Qarabağın şikəstəsi" misraları muğamın adının dəyişməsinə səbəb olmuş və həmin vaxtdan da yaddaşlarda "Qarabağ şikəstəsi" kimi kök salmışdır.

ŞƏHİDLƏR ölməz, VƏTƏN bölünməz!**Birinci Qarabağ müharibəsinin şəhidləri Ağsu və Göyçayda torpağa tapşırılıblar**

Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş hesab olunan Vurğun Ələmət oğlu Seyidovun meyitinin qalıqları Ağsu rayonuna gətirilib. O, Gəncə şəhərində Şəhidlər xiyabanında naməlum şəhid kimi dəfn olunmuşdu.

Şəhidin nəşi rayonun Kalva kəndində ailəsinə təhvil verilib və vida mərasimi keçirilib. Vida mərasimində kənd sakinləri, şəhidin ailə üzvləri, qazilər, eləcə də rayon icra hakimiyyətinin, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Cənəzə namazı qılınıqdan sonra şəhidin nəşi kənd qəbiristanlığında torpağa tapşırılıb, dualar oxunub.

Dəfn zamanı hərbi orkestrin müşayiəti ilə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni ifa olunub və yayılm atəşi açılıb.

Qeyd edək ki, Vurğun Seyidov 1993-cü ilin fevral ayında Murovdağ istiqamətində gedən döyüşlərdə itkin düşmüş sayılırdı.

Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş hesab olunan Nuhu Mustafa oğlu Mustafayevnin meyitinin qalıqları Ağsu rayonuna gətirilib. O, Gəncə şəhərində Şəhidlər xiyabanında naməlum şəhid kimi dəfn olunmuşdu.

Şəhidin nəşi dünən rayonun Qaraməmmədli kəndində ailəsinə təhvil verilib və vida mərasimi keçirilib. Vida mərasimində kənd sakinləri, şəhidin ailə üzvləri, qazilər, eləcə də rayon icra hakimiyyətinin, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Cənəzə namazı qılınıqdan sonra şəhidin nəşi rayondakı Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırılıb, dualar oxunub.

Qeyd edək ki, Mustafayev Nuhu Mustafa oğlu 1994-cü ildə Kəlbəcərin Təkeqaya kəndi uğrunda döyüşlərdə itkin düşmüş sayılırdı.

Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş hesab olunan Firuddin Nadir oğlu Hacıyevnin meyitinin qalıqları Göyçay rayonuna gətirilib. O, Gəncə şəhərində Şəhidlər xiyabanında naməlum şəhid kimi dəfn olunmuşdu.

Şəhidin nəşi dünən rayonun İncə kəndində ailəsinə təhvil verilib və vida mərasimi keçirilib. Vida mərasimində kənd sakinləri, şəhidin ailə üzvləri, qazilər, eləcə də rayon icra hakimiyyətinin, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Cənəzə namazı qılınıqdan sonra şəhidin nəşi kənd qəbiristanlığında torpağa tapşırılıb, dualar oxunub.

Dəfn zamanı hərbi orkestrin müşayiəti ilə Dövlət himni ifa olunub, yayılm atəşi açılıb.

Qeyd edək ki, Hacıyev Firuddin Nadir oğlu 1994-cü ildə Murovdağ istiqamətində gedən döyüşlərdə itkin düşmüş sayılırdı.

Birinci Qarabağ müharibəsində itkin düşmüş hesab olunan Səbuhi Sabir oğlu Soltanovun meyitinin qalıqları Göyçay rayonuna gətirilib. O, Gəncə şəhərində Şəhidlər xiyabanında naməlum şəhid kimi dəfn olunmuşdu.

Şəhidin nəşi ailəsinə təhvil verilib və vida mərasimi keçirilib. Vida mərasimində kənd sakinləri, şəhidin ailə üzvləri, qazilər, eləcə də rayon icra hakimiyyətinin, hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Cənəzə namazı qılınıqdan sonra şəhidin nəşi rayondakı Şəhidlər xiyabanında torpağa tapşırılıb, dualar oxunub.

Dəfn zamanı hərbi orkestrin müşayiəti ilə Dövlət himni ifa olunub və yayılm atəşi açılıb.

AZƏRTAC

Azərbaycanın qadın güləşçisi Avropa çempionu olub

Azərbaycanın qadın güləşçisi Jale Əliyeva Bakıda keçirilən U-23 Avropa çempionatında qızıl medal qazanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 57 kiloqram çəki dərəcəsinə çıxış edən idmançı finalda türkü-yöli Elvira Kamaləddinə 5:3 hesabı ilə qalib gəlib.

Bu gün həmçinin digər qadın güləşçimiz Mərzəyyə Sadıqova (72 kiloqram) bürünc medal gətirib.

Qeyd edək ki, Avropa çempionatında Azərbaycan güləşçiləri ümumilikdə 10 medal qazanıblar. Ziya Babaşov (63 kiloqram), Xasay Həsənlı (77 kiloqram) və Qurban Qurbanov (82 kiloqram) qitə çempionu olublar. Nihad Quluzadə (60 kiloqram) gümüş, Rəşad Məmmədov (55 kiloqram), Ruslan Nurullayev (72 kiloqram), Laçın Vəliyev (87 kiloqram), Murad Əhmədov (97 kiloqram), Elnur Məmmədova (53 kiloqram) və Ruzanna Məmmədova (59 kiloqram) isə bürünc medala yiyələniblər.

Naxçıvanda keçirilən kros qaçışına 700-dən çox insan qatılıb

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gəncələr və İdman, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirlikləri və Naxçıvan Atletika Federasiyasının təşkilatlığı ilə 28 May - Müstəqillik Günüə həsr olunmuş 5500 metr məsafəyə kros qaçışı keçirilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gəncələr və İdman Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin AZƏRTAC-ın Naxçıvan bürosuna bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının 100 illik yubileyi və "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində təşkil olunan kütləvi idman tədbirində müxtəlif yaş kateqoriyalarına mənsub 700-dən çox insan iştirak edib.

Yarışın açılış mərasimində müstəqil Azərbaycanın memarı Ümummilli Lider Heydər Əliyevin, eləcə də ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda xidmətləri olan görkəmli şəxsiyyətlərin, şəhidlərimizin əziz xatirəsi bərdəqiqəlik sükutla yad edilib, Dövlət himni səsləndirilib.

Yarışın məqsədi və əhəmiyyəti, eləcə də hərəkət marşrutu haqqında məlumat verildikdən sonra mübarizəyə start verilib. İştirakçılar Naxçıvan Muxtar Respublikası Xəstəxanasının önündəki start xəttindən başlayaraq Əziz Əliyev və Cəlil Məmmədquluzadə küçələri ilə

hərəkət edərək finişə - Heydər Əliyev prospektində yerləşən Zəfər Parkınadək olan məsafəni qət ediblər.

"Atletlər" kateqoriyasında Əmrah Nəziyev və Nilufər Quliyeva, "Həvəskarlar" kateqoriyasında isə Mahir İbrahimovla Nurgül Seyidli birinci olublar. İlk üç yerin sahibləri diplom, medal və hədiyyələrlə mükafatlandırılıblar. Həvəsləndirici yer sahibləri və nominasiya qalibləri fəxri fərmanla təltif olunublar.

Mükafatları Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətləri nümayəndəliyinin humanitar və sosial məsələlər üzrə məsul şəxsi Tükəzban Quliyeva, Naxçıvan Muxtar Respublikasının gəncələr və idman naziri səlahiyyətlərinin müvəqqəti icraçısı, nazir müavini Məcid Seyidov, ekologiya və təbii sərvətlər naziri səlahiyyətlərinin müvəqqəti icraçısı, nazir müavini Xanlar Mustafayev, şəhid anaları və "Naxçıvan Qazıları" İctimai Birliyinin sədri Ceyhan Bayramov təqdim ediblər.

Qeyd edək ki, kros qaçışının təşkilində məqsəd insanların sağlam həyat tərziyə yönəldilməsinə, ekostemini qorunmasına və idmanın əhali arasında təbliğinə töhfə verməkdir.

OXUCULARIN VƏ MƏTBUATYAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!**"AZƏRBAYCAN" qəzetinə****2024-cü il üçün abunə yazılış davam edir!**

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat****6 aylıq - 93,60** (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat****3 aylıq - 46,80** (qırx altı manat səksən qəpik) **manat****1 aylıq - 15,60** (on beş manat altmış qəpik) **manat****Hörmətli oxucular!**

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzlənsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Makron kanak xalqına müharibə elan edib

Fransa ən dözülməz müstəmləkəçilik ənənələri ilə hərəkət edir

Fransa Prezidenti Emmanuel Makron Yeni Kaledoniya "müstəmləkəçilik əhali"ni sıxışdırmaq istəyir. Bu fikri fransalı deputat, "La France Insoumise" ("Yenilməyən Fransa") partiyasının üzvü Tomas Portes bildirib.

Deputat Makronun Yeni Kaledoniya keçirilmiş müstəqillik referendumlarının nəticələrinə yenidən baxmadan əhali sükətiyyə çağırmasını "kanak xalqına müharibə elanı" adlandırdı.

Portesin fikrincə, Makron öz çıxışı ilə təsdiqləyir ki, Fransa on pis müstəmləkəçilik ənənələri ilə hərəkət edir. Monarx müstəmləkəçilik xalqı sıxışdırmaq istəyir. Fransalı parlamentarı qeyd edib ki, Makron Yeni Kaledoniya vəziyyəti başa düşmür və sükətiyyə tələb olunan təxribətçi kimi davranır.

Xatırladaq ki, mayın 23-də Fransa Prezidenti şiddətli iğtişaşlar səhnsinə çevrilmiş Yeni Kaledoniya səfər edib. Makronun dediyinə görə, yaranmış vəziyyətlə bağlı lazımı qərarlar qəbul ediləcək və təxribətçi kimi davranır.

Yeni Kaledoniya seçki sistemində islahatlar qarşı keçirilən kütləvi etirazlar zamanı artıq 6 nəfər ölüb, 300 adam yaralanıb, 200 nəfərdən çox etirazçı həbs olunub. Buna baxmayaraq, qarşıdurma, avtomobillərin yandırılması davam edir. Paris Yeni Kaledoniya əlavə üç min polis göndərib.

Emmanuel Makron vurğulayıb ki, Yeni Kaledoniya polisi lazım olduqda müddət ərzində gücləndirilməli vəziyyətdə qalacaq. Yaxın günlərdə lazım gələrsə,

asiyyəti tam bərpa etmək üçün yeni irimiqəyşli tədbirlər həyata keçiriləcək.

Makron müstəmləkəçilik səfərinin yekunlarına dair mətbuat konfransında asiyyəti bərpa etməyə çağırıb və bildirib ki, bundan sonra ərazinin gələcəyi ilə bağlı siyasi dialoqa başlanacaq. O vurğulayıb ki, Yeni Kaledoniya müxtəlif strukturlardan 3000-ə yaxın təhlükəsizlik qüvvəsi var və yaxın saatlarda ora əlavə zirehli texnika və helikopterlər göndəriləcək.

Parisin növbəti uğursuzluğu

Makron istehkamların sökülməyəcəyi təqdirdə, fəvqəladə vəziyyəti ləğv etməyəcəyini bildirib və adada həm Parisə sadiq, həm də müstəqilliyi dəstəkləyən bütün siyasi qüvvələrə barışığa töhfə verməyə çağırıb. O, tərəfləri danışıqlar aparmaq üçün bir neçə həftə vaxt verəcəyini bildirib və bir əzrinə ərazinin institusional gələcəyi ilə bağlı yeniliklər vəd edib: "Bu yenidənqurma missiyasının vəzifələrindən biri öz miqyasına görə çox böyük olan zərərini qiymətləndirilməlidir. Prioritet təcili yardım göstərmək, məaşların ödənilməsi və maliyyə vəziyyətinin yüngülləşdirilməsi olacaqdır."

Ekspertlərin fikrincə, Makronun bu səfəri və onun nəticələri Fransanın növbəti diplomatik uğursuzluğunu nümayiş etdirir. Hazırkı sərəitdə Makron Yeni Kaledoniyanın yerli əhalisi olan kanakların konstitusiyası islahatına razılıq verməyə inandırmaq bilməyəcək.

Yeni Kaledoniyanı fəvqəladə vəziyyətə gətirən proses

Yeni Kaledoniya Fransa hökumətinin konstitusiyası islahatı təşəbbüsünə qarşı

çıxan müstəqillik tərəfdarları bunun seçki təsirlərini azaldacağına əmin olaraq mayın 13-də hərəkatə keçiblər.

Öz növbəsində, Fransa hökuməti adanın müxtəlif yerlərində, xüsusən də paytaxt Numeada şiddətlənən qarşıdurma fonunda bölgəyə polis və jandarm qüvvələri göndərib.

Mayın 15-də baş nazir Qabriel Attal, hökumətin məlumatına əsasən, etirazların koordinasiya mərkəzi olan tiktok sosial şəbəkəsinə qadağa qoyulduğunu bildirdi. Adada fəvqəladə vəziyyət və komendant saati elan edilib.

Yeni Kaledoniya yerli əhali olan kanakların adanın 270 min əhalisinin təxminən 40 faizini təşkil edirlər.

Fransa hökuməti konstitusiyaya dəyişiklik layihəsi vasitəsilə adada azı 10 il yaşayan 25 mindən çox fransızın seçkilərdə səs verməsinə təmin etmək istəyir.

Yeni Kaledoniya Sakit okeanın cənub-qərb hissəsində yerləşən, təxminən 19 min kvadrat kilometr ərazisi olan adalar qrupudur.

Yeni Kaledoniya xrom, kobalt, molibden, mis, qızıl və nikel kimi qiymətli metallar istehsal edir. Eyni zamanda fransızların əsas gəlir mənbələrindən birinə çevrilən nikel filizinin ixracçısıdır. Yeni Kaledoniya bu metal dünya ehtiyatlarının təxminən 10 faizini təşkil edir. Bu göstəricisinə görə adada Yer kürəsində ikinci ən böyük nikel ehtiyatlarına malikdir.

Qeyd edək ki, bu sərvətlərin mövcudluğuna baxmayaraq, hazırda ərazinin hər beş sakinindən biri yoxsulluq həddində yaşayır.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Bəxtiyar Sadıqov Əməkdar jurnalist
BƏBİR HÜSEYNOVUN
vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Milli Məclis Aparatının Mətbuat və ictimaiyyətə əlaqələr şöbəsinin əməkdaşları iş yoldaşları Cəmil Musayevə əziz
SAHİB RƏHİMOVUN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

"AzerGold" QSC-nin rəhbərliyi və kollektiv cəmiyyətinin əməkdaşı Rəzvan Talibova atası
RUSLAN TALİBOVUN
vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verirlər.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl kitab	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl kitab müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəssisliq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə
contact@azerbajjan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajjan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 4395
Sifariş 1122

Qiyəti 60 qəpik